

Personalhistoriske Bidrag fra det 17de Aarhundrede.

II.

Professor M. Johannes Stephanus's Brevbog.

Om Professor Johannes Stephanus er meddelt Efterretninger i Ny kirkehist. Saml. V, 195 flg., hvor der ogsaa findes udgivet en Del Breve, skrevne af ham til Biskop Mogens Madsen i Lund og hentede fra samme Kilde, som her er benyttet, nemlig Stephanus's egenhændige Konceptbog i Kallske Saml. 512. 4to. Her meddeles nu et fuldstændigt Udtog af denne, hvad saa meget mere kan anses som fornødent, da Skriften allerede paa flere Steder er saa afbleget, at den kun med største Møje kan tydes. Nogen Hjælp i saa Henseende yder forøvrigt en Afskrift i Ny kgl. Saml. 1390 Fol., som er taget i forrige Aarhundrede, da Skrifttrækkene vare tydeligere end nu; men denne Afskrift er for Resten saa slet, at den kun bør benyttes, hvor Nødvendigheden byder det. Jeg har allerede paa flere Steder tidligere meddelt enkelte Breve og andre Stykker af denne Samling, hvortil der for en Ordens Skyld er henvist i det følgende. Kun de ovennævnte Breve til Mog. Madsen har jeg ladet unævnte, da de findes samlede paa det angivne Sted. Samlingen bestaar dels af Testimonier og akademiske Programmer, dels af mere eller mindre private Breve. Af de første har jeg givet saa udførlige Udtog, som der behøvedes; af de sidste har jeg dels givet Udtog, naar et

saadant syntes tilstrækkeligt, dels meddelt selve Brevene in extenso, naar Indholdet forekom mig at gjøre dem værdige til en saadan Meddelelse. Testimonierne ere for største Delen udstedte af Stephanus som »Privatpræceptor«, kun nogle fra sidste Halvdel af Aaret 1601 ere Testimonia publica, udfærdigede af Stephanus i Rektors eller Vice-Rektors Navn for den, paa Grund af Pesten, fraværende akademiske Notar, M. Kort Aslaksen. Naar intet andet er bemærket, indeholde Testimonierne kun saadanne almindelige Udtryk om vedkommende Student, som ikke behøvede at gjengives, fordi de i Virkeligheden intet sagde. Stephanus var nemlig i det hele sparsom med sin Ros, hvilket leder os til den Antagelse, at naar han anvendte den, den da ogsaa har været fortjent. De allerfleste af Stykkerne ere affattede paa Latin, i hvilket Sprog Stephanus udtrykte sig med Sikkerhed og Lethed; kun hvor det udtrykkelig er bemærket, ere Stykkerne paa Dansk. En ikke ringe Del af Brevene ere skrevne i Stephanus's Svigerfaders, Biskop Peder Vinstrups, Navn, saa at vi altsaa her tillige have en Del af Bispens Korrespondence. Denne gode Mand synes nemlig at have været noget magelig af sig, og han vidste vel af Erfaring, at hans Svigersøn var en ypperlig Brevskriver, til hvem han trøstelig kunde overlade at sætte de vanskeligste og delikateste Emner i Stil. — Tallene, der staa foran hvert af de følgende Uddrag, angive Pagina eller Sidetal i det omtalte Haandskrift.

1. Testimonier og Breve skrevne i Kjøbenhavn.

1. Testimonium for Nicolaus Jacobæus Robeccus, der i et Par Maaneder havde studeret ved Kjøbenhavns Universitet, og nu agtede sig til Univ. i Rostok. ²/₁₀ 1597. (Se ndf. 19. 26—7. 139. 184.) Lignende Test. benyttedes for Casparus Christophori ¹⁸/₃ 1600 (se 306) og for Joh. Christophori ²/₅ 1607.

2. Test. for Johannes Johannis Svenburgensis, der rejste hjem, dog i den Hensigt at vende tilbage til Univ., naar han fik Midler til at fortsætte sine vel begyndte Studier. ¹⁰/₉ 1597. (Se ndf. 4. 26. 76. 184.) Lignende Test. anvendtes for Andreas Paulinus ¹/₁₂ 1598; for Johannes Egenow¹⁾ ²¹/₈ 1599 (se 26); for Petrus Matthiæ Vardensis ²⁵/₄ 1599.

3. Dansk Vidnesbyrd for Søffren Nielsen, som havde været ved Univ. en Tid lang og imidlertid baade flittelig taget Vare paa sin Studering, saa og skikket sig vel udi Levned. ⁷/₁ 1598. Lignende Vidnesbyrd givet Severinus Nicolai Bierrelidius²⁾ (udat.); Joh. Georg. Hellufmagle (s. Hellovius) ¹⁶/₆ 1602; Johan. Nicol. Nidros. ⁸/₃ 1605; Severinus Erasmi Malmog. ²¹/₆ 1606.

4. Viaticum for Georgius Stephani Tosingensis, som rejste hjem og ønskede et Vidnesbyrd, der kunde vise, at han var et skikkeligt Menneske, og ikke af den Slags som »impostores quidam, qui cum multorum injuria et sua pernicie, cumque nostri ordinis summa ignominia, discurrent, mendaciis, furtis, fraudibus, rapinis dediti, bonis hominibus, quibus studiosorum nomen sanctum et charum esse solet, graves et molesti, odio et quovis supplicii genere dignissimi«. ²⁵/₄ 1598. Lignende Test. for Joh. Joh. Suenburgensis ⁸/₆ 1605 (se ovf. 2).

5. Test. for Joh. Olai Sæby; havde været Stephanus's Discipel i Sorø Sk., siden studeret nogle Aar ved Univ., skulde nu rejse udenlands, da han havde faaet en hæderlig og bekvem Lejlighed dertil (ventelig som Hovmester). ¹⁵/₅ 1598. (Se 48.) Benyttet som Test. for Joh. Chilianus ²⁰/₇ 1603, og for Erasmus Magni Hiembech ⁵/₁₁ 1604.

6. Udkast til en Forpligtelse, som det synes aflagt ved Stephanus's Optagelse i Konsistorium (udat.).

7. Test. for Martinus Lagonius, ligt det for Joh. Olai Sæby (se ovf. 5) med Tilføjelse: »Testatus est etiam apud

1) Var fra Haderslev (Ny kirkehist. Saml. V, 101).

2) Se 146. Siden Præst i Butterup (Ny kirkehist. Saml. V, 148).

nos, se serio amplecti synceram de Deo doctrinam traditam in libris Prophetis et Apostolicis, itemque fidei confessionem exhibitam Carolo V. in comitiis Augustanis: tum etiam toto corde et animo abhorrere ab impiis et blasphemis doctrinæ coelestis corruptelis, quæ magna audacia sparguntur, nec minori impudentia defenduntur ab antesignanis Pontificiorum Esauticis eorumque misellis quibusdam assellis: utut illi apud se solos universam rectæ institutionis et disciplinæ scholasticæ laudem residere vanissime gloriantur. D. 4. Juli 98." (Se 55. 146.)

8—9. Test. for Jacobus Laurentii Oldorpius Aarhusiænsis, en hæderlig og lærd Yngling, Søn af fortræffelige Forældre; skulde nu rejse udenlands, anbefales derfor paa det bedste. ²¹/₈ 1598¹⁾. Benyttet som Test. for Sueno Paulli Billebergius ¹¹/₁₀ 1600 (se 136); Conradus Quist ⁹/₄ 1601²⁾; Absalon Olai f. Scanus ⁸/₅ 1601³⁾; Nicolaus Ostrupius Cimber ⁷/₁₀ 1602 (se 45); Nicolaus Nic. f. Vinther (se ved 330) cum fratre suo Suenone ⁷/₁₀ 1604.

10—11. Brev til M. Petrus Torchilli, Præst i Aarhus, hvori Stephanus melder sin Svigermoders (Biskop Peder Vinstrups Hustrus) Død d. 6te Sept. Han anmoder om at melde Dødsfaldet til den afdødes Moder, som levede i Aarhus ⁴/₉ 1598.

12. Viaticum for Andreas Matthiæ Langlandus, der havde studeret 1¹/₄ Aar ved Univ. og i den Tid opført sig rosværdig. Rejste nu hjem. ¹⁷/₉ 1598 (se 20). Lignende Test. for Eberus Christophori ²¹/₈ 1605 (se 154).

13. Et Forelæsningsprogram (trykt i Kbh. Univ. Hist. IV, Nr. 317, efter en anden Kilde).

¹⁾ Hans Fader, M. Lavrits Jacobsen Olderup, var Kantor i Aarhus Domkapitel (Rørdam, Kbh. Univ. Hist. I, 640—1).

²⁾ Se 187. Siden Præst ved Frederiksborg Kirke.

³⁾ Senere Rektor i Lund (Rietz, Skånska Skolväs. Hist. S. 252).

⁴⁾ Hun kaldes i et senere Brev fra Biskop Vinstrup til M. Peder Torkelsen (se 50) "mater nostra communis". (Se forøvrigt om hende 149—50. 162—3. 333—4.)

14—6. Brev til Biskopperne om Afholdelse af tre Bededage 7—9 Febr. 1599, skrevet i Biskop Peder Vinstrups Navn. ⁹/₁₁ 1598.

16—8. Test. for Thomas Johannis Vardensis, som var bleven Student 1586 og Aaret efter Hører ved Varde Skole. 1589 kom han tilbage til Univ.; 1592 blev han Huslærer hos Mogens Gøye, i hvilken Stilling han havde været i 6 Aar. Havde i sin Tid haft Prof. M. Christen Michelsen til Privatpræceptor. Nu anbefalede Steph., til hvem han for $\frac{1}{2}$ Aar siden havde meldt sig som Privatdiscipel, ham til Univ. Rektor for at faa Test. publ. ¹⁴/₁₁ 1598.

19. Viaticum for Nicolaus Jacobæus Robeccus (se 1), som havde studeret $1\frac{1}{2}$ Aar dels i Kbhvn dels i Rostok og nu agtede sig hjem. ⁴/₁₂ 1598. Lignende for Michael et Johannes Lucæ H. Fionius ²/₁ 99.

20. Test. for Andreas Matthiæ Langlandus (se 12), som nu var bleven Kapellan hos en gammel Præst paa Langeland. ²⁸/₁₂ 1598. Lignende for Severinus Georgii ⁴/₆ 1603, og Andreas Petri Skevius ⁸/₃ 1605.

21. Test. for Fridericus Nicolai Coldingensis, som Steph. havde kjendt, siden han for over 10 Aar siden blev hans Discipel i Sorø Sk. Han anbefales paa det bedste. ²/₁ 1599.

22. Test. for Petrus Nicolai Wormstrup ¹/₁, der havde studeret dels i Kbhvn, dels i Rostok. ¹⁹/₁₁ 1601.

23. Test. for Paulus Georgii Grimstrup, der havde studeret et Aar i Kbhvn, og nu agtede sig til tydske Universiteter (se 146). ²⁰/₃ 1599. Lignende for Isaachus Joh. Vording. ²⁸/₁₁ 1601. Petrus Mich. Quongensis ¹/₄ 1605 (se 25). Absalon Olai ³/₃ 1607 (se 8—9?).

25. Test. for Petrus Michaelis Quongensis Cimber (se 23), der kun havde været faa Maaneder ved Kbhvns Univ., men som, da Lægerne havde raadet ham at rejse

¹) Se Kbhvns Univ Hist. IV, Nr. 321.

for sit Helbreds Skyld, nu vilde til Rostok, i den Tanke efter nogle Aars Forløb at komme tilbage til Kbhvns Univ. ^{23/3} 1599. Lignende for Erasmus Laur. Carthemundanus ^{21/5} 1605.

26. Viaticum for Joh. Johannis Suenburgensis (se 2. 4), der rejste til Laaland. ^{18/4} 1599. Lignende for Johannes Egenow (se 2) ^{14/11} 1600.

26—7. Test. for Nicolaus Jacobi Robeccus (se 1. 19), som havde studeret henved to Aar i Kbhvn og Rostok og nu skulde være Huslærer hos Caspar Markdanner, Lensmand paa Koldinghus. ^{12/5} 1599.

27. Steph. skriver (paa Latin): Jeg hører, at en vis Severinus Laurentii Cimber paa Gotland fremviser et Testimonium vitæ, som han siger er ham meddelt af mig, men at man dog der tvivler om, hvorvidt det er ægte eller falsk. Efter Anmodning af Øens Biskop, hæderlig og høj-lærd M. Povl, sender jeg derfor denne Seddel skreven med min egen Haand og forsynet med det Segl, som jeg nu i mange Aar har brugt, for at Sandheden ved en Sammenligning kan komme for Dagen, og at saaledes enten Personens Uskyldighed kan godtgjøres, eller hans Svig og Bedrageri afsløres. Kbhvn ^{15/5} 1599. I Randen er bemærket: Han blev halshugget i Kbhvn ^{5/9} 1599¹⁾.

28. Program, hvorved St. indbyder til sine dialektiske Forelæsninger. ^{10/6} 1599.

29—33. Univ.-Program (forf. af St. paa Notarii Vegne), hvorved Univ. Rektor D. Thomas Fincke opfordrer de akademiske Borgere til at deltage i Anne, Guldsmid Jørgen Prydtz's Hustrus Jordefærd. Hun var født i Odense og Datter af Guldsmid Theodoricus Fyring ²⁾, en udmærket Kunstner i sit Fag, paa hvem Christian IV. satte megen Pris. Hendes Moder, Margarita Veckeri f., var død for flere Aar siden. Forrige Aar havde hun, 18 Aar gl., haft

¹⁾ Jvfr. Kbhvns Univ. Hist. III, 122.

²⁾ Stamfader til den ansete Slægt Fiuren.

Bryllup med Jørgen Prydtz. De havde kun været gifte i 11 Maaneder, da hun blev alvorlig syg. Præsten ved S Nicolai Kirke, M. Hans Knudsen, havde trøstet hende med Guds Ord og givet hende den hel. Nadvere. Igaar døde hun, idag skulde hun begraves. 3. Pintsedag 1599.

34—7. Brev fra St. til velb. Jens Bjelke, juvenis nobilissimus, til Østraat i Norge. Forskjellige Nyheder af politisk Art meddeles, og Forf. slutter med følgende Hilsen: »Vale felicissime, mi Jane exoptatissime, et nobiles parentes tuos, tum Episcopum vestrum M. Isaacum et tuum olim præceptorem Dn. Erlandum meis verbis officiose et reverenter saluta«. Stephanius's Hustru sender en Hilsen til Jens Bjelke, der maaske tidligere havde været i Huset hos St. ^{19/7} 1599.

38—9. Brev fra St. til M. Ludvig Munthe, hvori denne lykønskes til, at han efter det urolige Liv ved Hoffet havde fundet en rolig Havn og nu agtede at indlade sig i Ægteskab ¹⁾. St. undskylder, at han ikke kunde være tilstede ved Brylluppet, men sender en Gave til Bruden. Tillige sendes en Gave fra Biskop Vinstrup, idet St. undskylder, at denne paa Grund af sine mange Forretninger ikke havde Tid at skrive. ^{22/6} 1599.

40. Viaticum for Laurentius Johannis Hiøringensis, der havde opholdt sig lidt over $\frac{1}{2}$ Aar ved Univ. og nu vilde rejse hjem. ^{28/7} 1599 (se 49). Lignende for Zacharias Joh. Otthoniensis ^{2/8} 99 (se 53); Laurentius Joh. Føns ^{2/8} 99 (se 88—9); Andreas Canuti Brokhus ^{24/11} 1601 (se 201); Erasmus Stephani Tossing ^{9/12} 1602 (se 58); Theodoricus Adami Gotl. ^{20/8} 1603; Joh. Pauli Aslovius ^{2/2} 1606.

41. Program, hvorved St. indbyder til at høre hans Forelæsninger over 1ste Del af Sonleutners Institutio dialectica. Denne Forf. var at anbefale, fordi han med stor

¹⁾ Tidligere Tugtemester for Christian IV's Brødre; han havde nu trukket sig tilbage til sit Præbende i Lunds Domkapitel (jvfr. Ny kirkehist. Saml. VI, 163—4).

Dygtighed havde forstaaet at sammenknytte Melanchtons og Ramus's Regler ligesom til eet. ²/₉ 1599.

42. Test. for Nicolaus Erii Schanus, som paa tredie Aar havde studeret dels i Kjøbenhavn, dels i Vittenberg, og som nu var kaldet til Præst. ⁸/₉ 1599. Lignende for Daniel Kollerup ¹⁴/₁₂ 1605; Barthol. Pauli Bleking. ⁸/₄ 1606 (se 45).

43. Dansk Brev til Righshofmester Christoffer Valkendorf, hvorved St. anbefaler Studenterne Jørgen Lavritsen og Rasmus Mogensen (se 54) til at faa Plads i hans Kollegium. ²²/₉ 1599.

44. »Memorial-Seddel« til Biskop Mogens Madsen i Lund om at minde Jacob Cimbrishavn, Skolemester i Halmstad, om at tilbagelevere de Sangbøger, han for to Aar siden havde laant af Steph. ¹⁵/₁₀ 1599.

45. Test. for Severinus Petri Randrusiensis, der paa tredie Aar havde studeret ved Univ. ²³/₁₀ 1599. Lignende for Nicolans Martini Ostrupius Cimber ²⁶/₆ 1600; Barthol. Pauli Blekingus ²⁰/₇ 1600 (se 42); Petrus Claudii Lolandus ²⁵/₇ 1600; Paulus Erii Fionus ⁷/₁₀ 1600; Christianus Matthiæ Snested ²⁹/₇ 1600; Joh. Petri Hvering ⁴/₄ 1601; Olaus Petri Telling ¹³/₈ 1604 (se 126); Petr. Joh. Rip. ¹⁷/₇ 1606.

46. St. anbefaler sin Privatdiscipel Johannes Erasmi Lidemarchius til Biskop Mogens Madsen i Lund. ³⁰/₁₀ 1599.

47. Dansk Vidnesbyrd for Boe Lauritsen ¹), født i Malmø; »er kommen der af Skolen for nogle Aar siden og haver derfra sin Skolemesters gode Vidnesbyrd om sit Levned og Studering. Haver og siden været nogen Aar og studeret her udi Universitetet, og imidlertid skikket sig saa, at jeg ikke haver hørt eller spurgt andet om hannem,

¹) Naar denne fik dansk Vidnesbyrd, da var det vistnok nærmest til Brug for ham som Anbefaling hos en adelig Frue, hos hvem han kort efter blev Huslærer (Bloch, Rosk. Doms. Hist. I, 47). Han blev senere Rektor i Malmø (Ny kirkeh. Saml. V, 214. 218) og endelig i Roskilde. Stephanus omtaler ikke i sit Vidnesbyrd, at han tidligere i nogen Tid havde studeret hos Jesuiterne i Braunsberg.

end det som en ærlig, from og flittig Student vel anstaar.*
^{26/11} 1599.

48. Monitorium til Dn. Vincentius Sigvardi Norvegi-
 anus (se Kirkehist. Saml. 3. R. I, 340).

48. Nyt Test. for Joh. Nicolai Sæby ^{4/5} 1602 (se 5).

49. Test. for Laurentius Johannis Hiøring (se 40),
 der skulde være Huslærer hos Fru Elisabeth Rosenkrands
 i Skaane. Roses som et flittigt og beskedent Menneske.
^{26/11} 1599. Lignende for Christoph. Georg. Coagiensis,
 die Pentecostes 1604; Petrus Janus Roschildensis ^{10/8} 1606;
 Haggæus Matthiæ ^{8/9} 1602¹⁾; Petrus Hemming. Coagius
^{10/7} 1604; Michael Matthiæ Tysted ^{9/8} 1604 (se 76).

50. St. giver i Biskop Vinstrups Navn M. Petrus Tor-
 chilli, Præst i Aarhus, Svar paa den Begjæring, denne paa
 Doct. Matthis Jacobsens Vegne havde forebragt Bispem, om
 at Doctoren maatte faa hans Datter Catharina til Ægte.
 Svaret er gunstigt, skjønt Bispem antyder, at man gjerne
 kunde tage lidt Betænkningsstid, da hans Datter var saa
 ung, at hun neppe endnu var ret skikket til Ægteskab²⁾.
 Imidlertid vilde Bispens Svigersøn (Stephanus) med Hustru
 og lille Søn med det første komme til Aarhus for at be-
 søge Bispens sørgende Svigermøder; han skulde paa Bispens
 Vegne nærmere aftale Sagen med vedkommende. 1600.

51. St. anmelder, at han efter et længere Ophold
 vilde fortsætte sin Forelæsning over Philippi Examen.
^{19/1} 1600.

51. Følgende Psalmevers (vistnok af St. selv) under
 Overskriften: In Einem Stehet Vnser Seligkeit, og dat.
^{6/4} 1600.

Christus Gudtz Søn thill werden bleff født,
 Thog paa sig Menniskelig been och kiødt;
 Sin Fader sig lydig ther mett beteede,
 Oss Alle thil thrøst och gode det skeede;

¹⁾ Se Kbhvns Univ. Hist. IV, Nr. 356.

²⁾ Hun døde, før Ægteskabet var fuldbgyrdet (se 90).

Hand lod sig fange, hudstryge och binde,
 I werdselig Dom lod sig offuerwinde;
 Hand tholde paa korsett sin Pine och Dødt,
 Fride oss ther mett fra helffuedis glødt,
 Thj bør oss hannem att thacke och ærre,
 I modgang och korss tholmodig att værre;
 Paa hannom allene sette haab och throe,
 Den stund wy her monne bygge och boe;
 Saa kand wy rolig skilles her fra,
 Och siden y Himmerigs glæde indgaa.

52. Test. for Nicolaus Georgii; han havde i fem Aar med Ære været Hører ved Sorø Skole under Stephanus, derpaa var han bleven Rektor i Skjelskør, nu agtede han sig udenlands¹⁾. (Udat.) Lignende for Nicolaus Severini Hobro ²⁴/₆ 1603.

53. Test. for Zacharias Johannis Fionus (se 40), der skulde være Lærer for velb. Niels Skinkels Børn. (Datum ulæselig.)

54. Dansk Brev til Rigshofmester Christoffer Valkendorf, hvorved St. paany anbefaler Rasmus Mogensen (se 43) til Optagelse i Valkendorfs »Studenterhus«. ⁹/₅ 1600.

55. Test. for Martinus Lagonius (se 7); han havde været Stephanii Discipel i Sorø, senere en af hans første Disciple ved Univ., og var nu bleven Præst i sin Hjemstavn. Han roses højlig for Beskedenhed, Flid, Lydighed og Gudsfrygt. ¹/₆ 1600. Lignende for Andr. Paul. Rhodius. ¹⁵/₄ 1602.

56. Test. for Christianus Tranius Norvagus, der nu var bleven Præst og som navnlig anbefales til Biskop M. Andreas Fossius i Bergen. Han roses højlig. ¹⁴/₆ 1600.

57. Test. for Georgius Johannis Fabricius Othoniensis, som for faa Maaneder siden var kommen til Univ. og nu agtede sig til Rostok. ¹⁸/₆ 1600. (Se 363). Lignende for

¹⁾ Formodentlig den samme, som snart efter blev Rektor i Sorø (se 77).

Nicolaus Christ. Hannonensis ¹⁷/₈ 160*; Johannes Michaelis Morsianus ¹⁰/₇ 1607.

58. Viaticum for Henricus Pauli Otthoniensis. Hans Forældre vare anseelige Borgerfolk i Odense; han selv var i Huset hos St., der roser ham højlig. Han rejste nu hjem i Sommerferien. ²⁹/₇ 1600. Lignende for Olaus Nicol. Aalb. ²²/₄ 1602; Joh. Nicol. Teutling. ⁶/₄ 1605 (se 154); Erasmus Steph. Tossing ²²/₄ 1605 (se 40).

59. Brev fra St. til D. Niels Krag, Dekan i det filosofiske Fakultet: naar St. tog igjennem Roskilde, plejede han at tage ind hos Dn. Johannes Franciscus, der blandt andre Gjæstfriheds Ydelser ogsaa tændte en god Ild op paa Arnestedet for sine trængende Gjæster; St. mente, at det derfor ikke var mere end billigt, at han for godt Kjøb fik noget Brændsel af (Fakultetets) Skov ved Abbetved. ²⁶/₉ 1600.

60—1. Br. til Joh. Johannis, Rektor paa Herlufsholm (se Kirkehist. Saml. 3. R. I, 339—40).

62—4. Forelæsningsprogram (se Kbh. Univ. Hist. IV, Nr. 354).

65—6. Brev til Henning Valkendorf (se anf. Skr. IV, Nr. 356).

67. Dansk Vidnesbyrd for Studenten Anders Knudsen, født i Skaane. ⁶/₄ 1601. (Vistnok den samme, der forekommer 40 og 201).

68. Brev til M. Anders Bentsen, Biskop i Oslo (se Kirkeh. Saml. 3. R. I, 341).

69. Brev til M. Laurentius Scavenius (Præst i Taarnby) angaaende Kjøbebrevet paa to Boder i Teglgårdstræde, som St. havde købt af Scavenius's Moder og de øvrige Arvinger efter hans Fader (Prof. Klavs Skavbo), som hvis Repræsentant M. Claudius (Lyschander) nævnes. ⁷/₅ 1601.

70. Test. for Laurentius Nicolai Gundenus, der havde studeret flittig i to Aar i Kbhvn og nu tog hjem i Anledning af sin Faders Død ¹) ¹⁶/₅ 1601. Lignende for Georg. Laur. Aalborg. ³¹/₇ 1601; Joan. Galthenius ³¹/₅ 1603.

¹) Studenten døde selv af Pest ikke længe efter (se 91—6).

72. Viaticum for Andreas Andreae Coldingensis, der havde studeret nogle Aar og nu rejste hjem ¹⁾. Juni 1600.

72. Test. for Olaus Erasmi Gothlandus, der rejste hjem i Haab om at faa et Embede. ^{23/6} 1601.

73. Test. for Paulus Joh. Coldingensis (trykt i Kbh. Univ. Hist. IV, Nr. 358). Lignende for Joh. Christ. Broby ^{3/8} 1601; Georg. Christ. Broby ^{7/12} 1606; Bjørno Matthiæ Holbeccius Cimber ^{25/10} 1611 (se 265).

74—5. Brev til Biskop M. Jens Gødesøn i Aarhus; St. beder ham hjælpe Overbringeren, Nicolaus Christierni Spendorpius, til at blive Rektor i Hobro, hvortil han var vel skikket ²⁾. ^{16/6} 1601.

76. Test. for samme Nic. Christ. Spendorpius, der roses for sædeligt og gudfrygtigt Levned og for Flid i sine Studeringer. ^{18/6} 1601. Lignende for Mich. Matthiæ Tyd. ^{20/8} 1601 (se 49; rejste hjem, fordi Pesten greb stærkt om sig i Kbhvn); Andreas Matthiæ Lindesius. ^{10/7} 1601; Claudius Nic. Norv. Tell. ^{13/9} 1601; Joan. Joan. Suenburgius ^{17/11} 1602 (se 2. 4. 26). Christianus Nic. Knab. ^{15/6} 1603; Petrus Olai Alb. ^{16/2} 1607; Petrus Christ. Mor(sianus) ^{18/5} 1607.

77. Brev til Nicolaus Georgii, Rektor ved Sorø Skole. St. meddeler ham, at han med det første af Decaus M. Iver Stub vilde blive indbudt til at tage Magistergraden, og foreholder ham, at han paa ingen Maade burde undslaa sig ³⁾. ^{28/6} 1601.

78—9. Brev til Fru Lisebet Seested; hendes Foged paa Harrestedgaard havde overfaldet en af Stephanius's Tjenere (Bønder), Lavrits Pedersen i Høgebjerg, og uden al Grund mishandlet ham saaledes, at han neppe skulde komme til sin Førlighed igjen; hun bedes derfor om at skaffe ham Ret. ^{28/7} 1601.

¹⁾ Se Kbhvns Univ. Hist. III, 221—2.

²⁾ Han blev senere Præst ved Aarhus Domkirke.

³⁾ Det gjorde han dog denne Gang; men Aaret efter tog han ^{13/7} Graden under Venusins Dekanat (jfr. Kbh. Univ. Hist. IV, Nr. 372).

80—3. Univ. Programmer (trykte i Kbh. Univ. Hist. IV, Nr. 360. 361).

84—5. Test. publ. (forf. af St. i Notarens Fraværelse paa Grund af Pesten) for Daniel Georgii Staffangriensis. Han rejste nu til fremmede Universiteter. ¹/₉ 1601.

86—7. Test. publ. for Michael Christierni Krouel; han forlod Univ. for nogle Aar siden for at overtage en Skoletjeneste i Skaane; nu var han kaldet til Præst. ⁹/₉ 1601. Lignende for Sueno Gunderius Hallandus. ¹⁶/₉ 1601.

88—9. Test. publ. for Laurentius Johannis Føns Fionus; han forlod for nogle Aar siden (se 40) Univ. og drog til Venner i Norge, hvor han nu var kaldet til Præst. ¹⁰/₉ 1601.

90. Gravskrift (i Lapidarstil) over Biskop Vinstrups Hustru og Børn; lyder saaledes: Marinæ Esberni f., matronæ lectiss., Dei, mariti, sobolis amantissimæ, cujus per-acto 44. annorum vitæ cursu, cum decedentis d. 6. Septemb. A. C. 1598, mens coelum, unde venerat, petisset, corporis exuviæ heic positæ, beatam futuri seculi cum mente societatem expectant; Et Catharinæ Petrejæ, ætatis annum 16 recens ingressæ, die 7. Februarii A. C. 1601 extinctæ; Item Johanni P. Vinstrupio, die 8. Januar. cum vix ætatis mensem 7 complexset, præmisso; Vxori desideratissimæ, Liberis cariss. Petrus Johannes Vinstrupius M. & P. moerens pp.

91—6. Univ. Program (forf. af St., da Notarius var fraværende) udstedt af Vice-Rector, D. Anders Christensen, over Studenten Laurentius Nicolai Gundenus (se 70). Han var født 1572 i Gunderup ved Aalborg, Søn af Niels Povlsen og Anne Lavritsdatter; omtrent 14 Aar gl. kom han i Aalborg Skole, hvor han efter nogle Aars Skolegang blev Hører og var det i to Aar, inden han afgik til Universitetet. Her var han paa tredie Aar, da han blev angreben af den grasserende Pest, der bortrev ham igaar efter to Dages Sygdom. Studenterne opfordres til idag Kl. 1 at møde foran

Valentin Bogbinders Hus i Fiolstræde for at følge ham til Jorden. ^{15/9} 1601.

97—9. Test. publ. for Georgius Joan. f. Naxschoviensis, der havde studeret temmelig mange Aar og nu var kaldet til Præst. ^{16/9} 1601. Lignende for Erasmus Gudmanni Scanus. ^{4/10} 1601; Gregorius Johannis Rafnius. ^{22/10} 1601 ¹⁾.

100—1. Brev (i Univ. Rektors Navn) til M. Jakob Madsen, Biskop i Odense: en Student Joannes Caspari f. havde for to Aar siden stiftet en Gjæld hos Borgeren Petrus Reinholdi Meyer, men var rejst bort uden at betale; han formentes at være hos sin Fader, der var Præst i Fyns Stift. Biskoppen anmodes om at udvirke Betaling af Gjælden. ^{19/9} 1601.

102. Test. publ. for Christianus Petri Hveringius. ^{2/10} 1601 ²⁾.

103. Test. publ. for Henricus Muscenius Scanus, der havde forholdt sig vel ved Univ. og nu var kaldet til Præst. ^{20/10} 1601.

104—5. Brev til Biskop Jens Gødesen (tr. i Kbh. Univ. Hist. IV, Nr. 363).

106—7. Br. til D. Niels Krag (tr. smst. Nr. 364).

108—9. Brev til Univ. Rektor D. Niels Krag, hvorved St. anbefaler Johannes Petri f. til Pladsen som Univ. Pedel, der enten var ledig eller snart vilde blive det. »Videtur sane non inidoneus esse ad executionem negotiorum academicorum, quæ hominem requirunt non modo fidelem et gnavum, sed et sæpe catum nonnihil ac scium« ³⁾. Nvbr. 1601.

110. Brev til M. Joh. Krafft, tysk Præst ⁴⁾. St. kræver ham for 10 Dlr., som han havde laant ham for 1 Aar

¹⁾ Blev Præst i Feldballe (se Hist. Tidsskr. 3. R. IV, 496).

²⁾ Se Kbhvns Univ. Hist. IV, Nr. 326.

³⁾ Om denne Jens Pedersen se Kbh. Univ. Hist. IV, Nr. 458.

⁴⁾ Siden tillige Rektor ved Kbhvns Skole.

siden. Han behøvede Penge, bl. a. til sin Hustrus Jordefærd. ^{28/11} 1601.

111. Test. publ. for Joh. Petri Jerløs; forsynet med afd. D. Anders Krag's hæderlige Test. var han bleven Rektor i Holbæk, og nu havde Byens Øvrighed kaldet ham til Medtjener i Præsteembedet smst. (1601).

112—4. Univ. Program i Anledning af Forelæsningsernes Gjenoptagelse (æfter $\frac{1}{2}$ Aars Standsning ved Pesten). ^{11/1} 1602.

115—6. Brev til M. Laur. Scavenius (Præst i Taarnby), der ønskede at blive Sognepræst ved Frue K. i Kbhvn og havde forespurgt sig om, hvad Haab han kunde gjøre sig derom. De Oplysninger, St. meddelte, vare dog ikke lovende. ^{29/1} 1602. (Se Kbh. Univ. Hist. III, 579).

117—21. Juleprogram (forf. af St.), men udstedt i Univ. Rektors, D. Niels Krag's, Navn; »pridie natalis Christi inchoaturi annum 1602» (c: ^{24/12} 1601).

122. St. indbyder til sine dialektiske Forelæsninger. ^{19/4} 1602.

123. Brev til Georgius Laurentii, som ved St.'s anbefaling havde faaet en Skoletjeneste, og i det hele stod ham nær, men efter sigende opførte sig slet. Paa en meget indtrængende Maade foreholder St. ham dette og paalægger ham at forbedre sig. ^{31/5} 1602. (Vistnok den samme, der forekommer nedenfor ved 330).

124. Test. for Severinus Laur. Lymvicius, der havde studeret to Aar ved Univ. ^{31/8} 1602. Lignende for Severinus Georgii Hieromensis ^{6/1} 1603.

125. St. indbyder til sine dialektiske Forelæsninger; han vilde fortsætte med Forklaringen af Sontleutners Dialektik og derefter gaa over til Rudolf Agricolas. ¹ 9 1602.

126. Test. for Michael Petri Vivild; han havde i syv Aar været Lærer ved en Skole, derefter i en kort Tid studeret ved Univ.; var nu kaldet til Præsteembedet »næsten i den samme By, hvor han før havde været Lærer«. ⁶ 9 1602. Lignende for Olaus Petri Tellingius ⁹ 6 1604 (se 45.).

127. Brev i Biskop Vinstrups Navn til M. Søren Torn-dal, Præst i Helsingør. Brevets Overbringer, Lavrits Jensen, der boede i Norge, var besvogret med Bispem, han havde et privat Anliggende at udrette hos Lensmanden paa Bahu, velb. Sten Maltesen, i Anledning af nogle Beskyldninger, en eng lsk Skipper førte imod ham, og ønskede derfor en Anbefaling fra M. Søren Torndal, der fra tidligere Bekjendtskab antoges at have megen Yndest og Anseelse hos Lensmanden. Sept. 1602.

130. Test. for Jonas Olai f. »e gente Svecica«. Han agtede nu at vende tilbage til sit Fædreland for at blive Kapellan hos sin gamle Fader, der var Præst; havde forholdt sig vel her ved Univ. ^{11/10} 1602. (Se 171).

131—3. Brev til Hr. Theophilus Sadolin (trykt i Saml. til Fyns Hist. og Topographi. IV, 116—7).

134. Brev i Biskop Vinstrups Navn til Biskop M. Niels (Arctander) i Viborg, der havde bedet Vinstrup om Bistand for at faa en Sum Penge, hans (A.s) Svoger M. Laurentius (Scavenius, se 115—6) skyldte ham. Vinstrup havde mindet M. Laurentius, som havde lovet godt. ^{3/5} 1602.

135. Test. for Hilarius Jacobi Bram. Scanus ¹⁾, der som »minister et comes itineris« skulde ledsage D. Jens Mule, Medicus hos Hertug Hans (Chr. IV.s Broder), der nu skulde rejse til Rusland. ^{30/7} 1602.

136. Test. for Sveno Pauli Billebergius Scanus (se 8—9); han havde efter et kort Ophold i Kbhvn begivet sig til Rostok, hvorfra han for nogen Tid siden var kommen tilbage med et godt Vidnesbyrd. Nu var han kaldet til et hæderligt Embede i Skaane. ^{3/5} 1602.

137. Viaticum for Christianus Christ. Ferringius, der vilde rejse hjem i Ferien. ^{24/7} 1602. Lignende for Petrus Thomæ Neoburgensis ^{26/7} 1604 (se ved 344).

¹⁾ Sikkert den Ejler Jakobsen, der efter forskellige Bestillinger endte som Borgmester og Tolder i Vordingborg og var Fader til den bekjendte Prof. og Rektor Jørgen Ejlersen i Kbhvn.

138. Test. for Petrus Laurentii Nestvedensis, der kom til Univ. 1598, men kort efter blev Hører i Næstved Sk. og senere paa Herlufsholm, hvorfra han havde godt Vidnesbyrd. Havde senere studeret en Tid ved Univ. og haft Kommunitetet. Efter hans tidligere Privatpræceptors, D. Anders Krag's, Død (1600) havde han sluttet sig til St. ^{26/7} 1602.

139. St. anmoder Univ. Rektor, D. Resenius, om at hans Privatdiscipel Nicolaus Jacobi Robeccus (se 1. 19. 26—7. 184), der var Alumnus i Valkendorfs Kollegium, men var bleven noget længere borte i Ferien, end det var tilladt, atter maatte faa sin (forbrudte) Plads smst. ^{27/9} 1602.

139. St. anmelder sin Forelæsning over Locus de Conjugio med Sammenligning mellem Melanchtons Lære herom og den kgl. Forordning af 1582 om Ægteskabet. ^{16/10} 1602.

140—2. Brev i Biskop Vinstrups Navn til Hr. Jørgen Jakobsen i Kallundborg. Denne havde paa sin Søns Vegne anholdt om at faa et ledigt Præstekald (Aarby) med Enken smst., der var Biskoppens Søster, og som havde været gift med de to foregaaende Præster i Embedet. Uagtet den store Forskjel i Alderen gjorde Biskoppen betænkelig, gav han dog herved sit Samtykke til Forbindelsen af Hensyn til den unge Mands hæderlige Karakter. (Trykt i Ny kirkehist. Saml. V, 164—6.)

143. Brev i Biskop Vinstrups Navn til M. Niels Jørgensen, Rektor i Sorø, der havde bedet om Biskoppens Raad med Hensyn til et Embede, der var ham tilbudt. Vinstrup paalægger ham at henvende sig til Kansleren (Chr. Friis), da det ikke var raadeligt at gjøre nogen Forandring uden først at have erfaret dennes Mening. ^{21/11} 1602.

144. Brev i Biskop Vinstrups Navn til M. Christoffer Knoff i Roskilde om at varetage Bispens Interesser paa det forestaaende Kapitelsmøde smst. med Hensyn til Ombytning af Præbende osv., da Bispens paa Grund af Ildebefindende var hindret i at møde. ^{30/11} 1602.

145. Test. for Nicolaus Laurentii Leostadiensis, Hører ved Lunds Skole. For fem Aar siden var han kommen til Univ., men havde snart forladt det for at rejse udenlands; i to Aar havde han derpaa besøgt Tydsklands vigtigste Højskoler. Efter Hjemkomsten blev han Hører i Lund. Den ²⁸/₉ 1603 havde han taget Baccalaugraden. (Udat.)

146. Test. for Severinus Nicolai Bierelidius Cimber (se 3). Han kom for 6 Aar siden til Universitetet. ²⁷/₁₂ 1602. Lignende for Michael Tybo ²⁸/₆ 1606, og for Paulus Georg. Grimstrup (se 23) og Martinus Lagonis (se 7. 55), begge udaterede. Endvidere for Petrus Petri Posthumus, som i to Aar havde været Huslærer hos Borgmester Christian Albretsen i Kbhvn, og nu af Bispem i Fyn var kaldet til Rektor ved Nykjøbing Skole. ²⁰/₉ 1603.

147—8. Br. til M. Peder Borck (se Kirkeh. Saml. 3. R. I, 323—5).

149—50. Brev i Biskop Vinstrups Navn til M. Petrus Torchilli, Præst i Aarhus, der havde begjæret Bispens Svigermoder (se 10—11. 50) til Ægte. Bispem giver sit Samtykke, skjønt Forbindelsen forekom ham noget besynderlig, da hans Svigermoder var en ældgammel Kone, der havde været gift to Gange før. ²¹/₁ 1603

151. Brev til Dn. Casparus Melchioris, Præst i Raklev. Denne havde indbudt sin »affinis« (betyder sædvanlig: Svoger) Stephanius til at staa Fadder til hans lille Søn. St. kunde ikke komme, men sendte en lille Guldmynt i Faddergave. ³⁰/₁ 1603.

152—3. Brev i Biskop Vinstrups Navn til Frederik og Frants Eisenberg (Brødre til Bispens anden Hustru Anna Eisenberg), der studerede udenlands. Brevet er mesterlig skrevet, naar man betænker, at det er en anden, der har forfattet det; det indeholder nemlig ved Siden af venlige Formaninger til Flid i Studeringerne, holdte i en særegen faderlig Tone, med Henvisning til Mindet om deres fortræffelige Fader og »vor fælles Moders« Forventninger om dem, — tillige Bevidnelser af den største Redebonhed til

at staa dem bi i enhver Henseende — en »munusculum« følger med Brevet — og tilsidst, som næsten i alle de Breve, Stephanius skrev for sin Svigerfader, en Undskyldning for, at Forretningernes Mængde osv. ikke tillod ham at skrive mere. ¹²/₃ 1603.

154. Viaticum for Christianus Nicolai f. Ripensis, der rejste til Fyn. ²⁸/₃ 1603. (Senere har St. tilføjet, at han ⁹/₇ 1606 gav samme Person Testimonium, efter at han var kaldet til Præst paa Ærø). Lignende for Johannes Nicolai Teutling Cimber ⁹/₅ 1603 (se 58); Simon Erasmi Fionius ¹⁹/₆ 1604; Sueno Nicolai Thirsted ¹³/₇ 1606; Eberus Christophori Helsingb. ⁸/₁₀ 1607 (se 12); Holgerus Haggæi Scanus ⁸/₁₀ 1607 (se 345).

155—6. Brev til M. Niels Jørgensen, Rektor i Sorø, om Ansættelse af en vis Jacobus som Hører i Sorø Skole, hvor han nylig havde været Discipel. Hans Ansættelse fandt Modstand fra flere Sider, men St. søgte ved indtrængende Forestillinger at bevæge Rektoren til at antage ham. ¹/₄ 1603.

157—8. Til Provst Torluf Gregersen paa Færøerne ¹⁴/₄ 1603. (Brevet meddeles nedenfor fuldstændigt, Till. Nr. 1.)

159. Brev i Biskop Vinstrups Navn til Biskop Gudbrand Thorlaksen paa Island, der havde skrevet til ham »de publicis malis, itemque privatis et domesticis nonnullis incommodis«. ²⁷/₄ 1603.

160—1. Brev til M. Thomas, Lektor i Bergen (tr. i Hist. Kildeskr. II, 587—8).

162—3. Brev til M. Petrus Torchilli, Præst ved Aarhus Domkirke. St. beder undskyldt, at han ikke før havde skrevet for at lykønske ham til hans Ægteskab med hans (St.'s) afdøde Hustrus Mormoder (se 149—50), men han kunde ikke nægte, at denne Forbindelse i Begyndelsen var forekommen ham underlig paa Grund af Brudens høje Alder. Da begge Ægtefolk imidlertid vare fuldt enige og stemte godt overens, tvivlede han ikke om, at det saaledes var en Guds Styrelse; han vilde derfor nu ønske dem alt

godt, og bede, at hans tidligere Tavshed ikke maatte tages ham ilde op, men at det gamle gode Forhold mellem dem maatte vedblive. Herved sendtes Dn. Bartholomæus for at afhente Biskop Vinstrups Datter Helene, der en Tid havde været i Huset hos M. Peder Torkelsen, men som Faderen savnede meget, da hun nu var den eneste Datter, han havde tilbage af sit Ægteskab med St.s Svigermoder. Denne Tilbagekaldelse af Datteren maatte M. Peder ikke tage ilde op, men udelukkende forklare den af Faderens Længsel efter hende. ^{14/8} 1603.

166—8. Dekanatsprogram om en forestaaende Afholdelse af Baccalaupromotion ved Univ. Juni 1603.

169. St. anbefaler til Biskop Mogens Madsen i Lund Studenten Petrus Thomæ f., der ønskede gejstlig Ansættelse i hans Stift. ^{4/6} 1603.

170. St. beder Biskop M. Jørgen Eriksen i Stavanger at antage sig Nicolaus Petri f., »quondam Studiosus hujus Academiæ«, der ved sin Hustru havde henvendt sig til ham, og gjerne ønskede et Præstekald i Stavanger St., der enten var ledigt eller snart vilde blive det. ^{15/7} 1603.

171. St. skriver til Kapitlet i Linkøping om den svenske Student Jonas Olai, som havde studeret i Kbhvn i to Aar og haft St. til Privatpræceptor, hvorfor denne ved hans Bortrejse havde forsynet ham med et godt Vidnesbyrd (se 130). Efter hans Bortgang var det imidlertid blevet vitterligt, at han havde besvangret en Kvinde af et mindre godt Rygte. St. anmoder nu Kapitlet om enten at bevæge ham til at ægte Konen eller straffe ham efter Fortjeneste. ^{26/7} 1603. Vedføjet er et Vidnesbyrd af sm. D., udstedt af Biskop Peder Vinstrup, om at den omtalte Kvinde ikke tidligere var trolovet, om hun end før havde født et uægte Barn, der var døbt i Helliggeistes Sogn i Henhold til en Bog, M. Jon Jacobsen (Venusin), tidligere Præst i dette Sogn, havde ført.

175. St. sender Franciscus Helsingius, Trugillus Holbecus og Joh. Georgii Koagiensis Programmet om den

forestaaende Baccalaurpromotion, da han særlig ønskede, at de skulde erhverve Graden. ²⁸/₇ 1603.

176—7. Brev i Biskop Vinstrups Navn til Biskop M. Jacob Madsen i Odense angaaende den uordentlige Rektor M. Niels Hammer i Odense, der længe havde været borte fra sit Embede. Vinstrup lover at paamine ham om hans Pligt, og hvis han ikke adlød, at sende en anden, der kunde overtage Embedet. ¹⁷/₈ 1603. (Jvfr. Saml. til Fyns Hist. og Topogr. I, 139).

179—82. Ad actum Depositionis (tr. i Kbh. Univ. Hist. IV, Nr. 393).

183. Br. til M. Lavr. Andersen, Rektor i Roskilde (tr. smst. Nr. 396).

184. Viaticum for Joh. Joh. Suenborgensis (se 2. 4. 26. 76), der agtede at rejse hjem, i den Hensigt atter at komme tilbage til Univ. Han anbefales navnlig til Biskop M. Jacob Madsen i Fyn. ²/₉ 1603. Lignende for Nic. Jacob. Robeccus ⁹/₁ 1604 (se 1. 19. 26—7. 139); Georg. (?) Laur. Fersterus ¹⁵/₁ 1604; And. Mulænus ¹⁶/₁₁ 1607.

185. St. beder M. Lavrits Andersen, Rektor i Roskilde, om indtrængende at foreholde Skolens Hørere, at de burde indstille sig til den forestaaende Baccalaurpromotion og efterligne deres Kolleger ved Kbhvns og Lunds Skoler, som havde meldt sig. Lundensernes Brev sendes til Gjenemsyn. ¹⁰/₉ 1603.

186. Brev i Biskop Vinstrups Navn til Biskop M. Jacob Madsen i Odense om Rektor Niels Hammer (se 176—7), der fremturede i sin Uordentlighed og Gjenstridighed. Vinstrup sender en Ripenser, der nys havde taget Baccalaurgraden, og som kunde bestyre Rektorembedet. ²⁸/₉ 1603. (Jvfr. Saml. til Fyns Hist. og Topogr. I, 140).

187. Brev til Kort Qvist, Student i Helmstädt (se 8—9). ²⁹/₁₁ 1603. (Dette Brev meddeles ndf., Till. Nr. 2.)

188—9. Program, hvorved St. indbyder til at høre hans Forelæsninger over Melanchtons Loci communes. ⁹/₁₁ 1603.

190. Brev i Biskop Vinstrups Navn til M. Thomas Johannis, Lector i Bergen (tr. i Hist. Kildeskr. II, 588—9).

191. Brev til M. Laur. Scavenius (i Taarnby), hvori St. paa Grund af Forretninger undslaar sig for at modtage hans Indbydelse. ²⁹/₁₂ 1603.

194—5. Brev til Hr. Theophilus Sadolin (Præst i Aastrup paa Falster) om hans Søn (Daniel), som var Student, men derhos var en meget flittig Besøger af Vertshusene og havde slaaet sin Fader en betydelig Plade for Penge. St., der var en god Ven af Faderen, havde foreholdt Sønnen hans slette Levned, og denne havde lovet Bedring. ¹⁶/₁ 1604.

196. Br. i Vinstrups Navn til D. Villads Adamius i Bergen (tr. i Hist. Kildeskr. II, 589—90).

197. Anmeldelser om dialektiske Forelæsninger. ⁸/₂ og ²⁶/₂ 1604.

199. Br. i Vinstrups Navn til M. Thomas Johannis, Lector i Bergen (tr. i Hist. Kildeskr. II, 590).

201. Test. for Andreas Canuti Brochius, som for to Aar siden havde forladt Univ. (se 40. 67) og siden havde undervist flere brave og lærde Folks Børn i Skaane saaledes, at de havde givet ham godt Vidnesbyrd. ¹⁷/₄ 1604.

202—3. Brev i Vinstrups Navn til Biskop Gudbrand Thorlaksen i Holum (trykt i Finni Johannæi Hist. eccl. Isl. III, 428—9).

204—5. Brev i Vinstrups Navn til Biskop Odd Ejnarssen i Skálholt om de sørgelige Forhold paa Island saavel i kirkelig som i borgerlig Henseende. ²⁴/₄ 1604.

Ved 206. Test. for Samuel Nicolai Krage, der i næsten 5 Aar havde været St.s Discipel i Sorø. ³⁰/₇ 1597.

Ved 206. St. anbefaler Georgius Laurentii (se 123) til at optages blandt Exspectanterne til Kommunitetet. (Udat., men maaske fra 1597.)

Ved 206. Udkast til et Program angaaende det forestaaende Rectorskifte ved Univ., idet D. Jørgen Dybvad

paa højtidelig Maade vilde aftræde Rektoratet til D. Anders Lemvig. ²⁵/₅ 1597.

207. Test. for Michael Nicolai f. Norvegianus, der paa Grund af Fattigdom var nødt til at forlade Univ. for at søge Hjælp hos gode Mennesker. ²/₈ 1604.

208. Brev i Biskop Vinstrups Navn til M. Anders Vedel i Ribe, som havde indbudt Bispen til sin Datters Bryllup med en Borger og Raadmand i Ribe. Bispen kunde ikke komme, men sendte Bruden to Rosenobler. ¹⁶/₈ 1604.

Ved 208. Viaticum for Christianus Lagonius Trellund. ²⁶/₂ 1604. Lignende for Joh. Trebonius Carthemundanus. ¹⁵/₄ 1604.

209—10. Brev til Hr. Theophilus Sadolin. St. havde i disse Dage forlovet sig med Cecilia, Datter af Søren Andersen, Borger og Kjøbmand i Kbhvn, derfor maatte Sadolin undskyldte, om Svaret paa hans Brev blev mangelfuldt. For atter at hjælpe hans udskejende Søn (se 194—5) paa ret Kjel lover St. at tage ham i Huset. ²⁴/₈ 1604.

211. Brev til Kort Qvist i Helmstädt. ²³/₉ 1604. (Brevet er meddelt fuldstændigt ndf., Till. Nr. 3.)

214. Brev til Dn. Vincentius Sigvardinus. ²⁴/₁₀ 1604 (se Kirkeh. Saml. 3. R. I, 342).

215—6. Brev til Hr. Theophilus Sadolin om hans stadig udskejende Søn. »Stapletoni istius Pontificii in Evang. Dom. commenta ad te mitto, copiam quidem dicendi nonnullam concionatori suppeditatura, sed cum iudicio legenda, est enim ille ut infestissimus ita et callidissimus hoc tempore nostræ religionis hostis«. Beretning om det kgl. Forbud mod Besøget af Jesuiternes Skoler og om den ny danske Bibeludgave, der var i Arbejde. ¹⁰/₁₁ 1604. (Jvfr. Ny kirkehist. Saml. VI, 297, Note 2).

217—8. Brev til samme. Det blev værre og værre med hans Søn; St. vilde dog se at holde ud med hans gale Streger indtil Paaske. — Dronningen havde for nogle Dage siden født en Datter paa Kronborg. ¹²/₁ 1605.

219. Brev til samme. Mere om Sønnen og om St.s Forsøg paa at bringe ham paa bedre Veje. ³/₂ 1605.

Ved 414. Viaticum for Daniel Th. Sadolin, der »uti accepimus« (heraf fremgaar, at han da ikke var i Khvn, men at Faderen formodentlig har taget ham hjem til Falster) vilde drage udenlands, for at han med Guds Hjælp engang kunde blive en nyttig Borger for sit Fædreland. Han var en Søn af brave og hæderlige Forældre, og var ikke ringe begavet; han anbefales derfor til godt Opsyn med hans Studier og øvrige Forhold, indtil han kunde komme til den rette Modenhed og den forventede Frugt. ²⁸/₉ 1605.

Ved 414. Test. for Henningus Magni f.¹); fra dette Univ. var han dragen til Rostok, hvorfra han var kommen tilbage for tre Aar siden med hæderligt Testimonium; derefter var han bleven Rektor i Landskrone; nu var han kaldet til Præst. ²⁸/₂ 1604.

220 - 1. Brev i Biskop Vinstrups Navn til Frederik og Frants Eisenberg (se 152-3), der fremdeles opholdt sig udenlands og nu agtede at rejse til Frankrig. Brevet er saare venligt og opmuntrende, taler forøvrigt mest om Nytten af Rejser. ⁹/₂ 1605.

222. Brev til Jonas Severini, Broder til Stephanius's anden Hustru. Han studerede udenlands. St. formaner ham til at bruge sin Tid vel, at Faderen ikke skulde angre de Penge, han anvendte paa hans Rejse. Forresten havde han kaldt ham hjem, dog kun midlertidigt, for at raadslaa, om der ikke var et andet Sted, hvor han kunde studere billigere og med større Udbytte. ¹²/₂ 1605.

229. Brev i Biskop Vinstrups Navn til M. Jacob Albertsen ²), Præst i Otterup i Skaane, som varmt takkes,

¹) Søn af Biskop Mogens Madsen i Lund (se Ny kirkeh. Saml. V, 203). Rietz har, vildledet ved en Fejlskrift i Skaanske Reg. III, 212, urigtig kaldt Sønnen Henning Madsen. (Skånska Skolväsendets Hist. S. 421.)

²) Bekjendt som Forfatter af flere i sin Tid meget læste gudelige Skrifter.

fordi han havde skaffet Bispen en meget smuk Gravsten.
⁵/₄ 1605.

232. anbefaling for Andreas Esberni Morsianus, der drog til Skaane for at søge nogen Hjælp. Han havde studeret i flere Aar, men Fattigdom nødte ham til at holde op. Han vilde gjerne nøjes med et Degnekald, om han kunde faa det. Biskop Mogens Madsen anmodes om at tage sig af ham. ¹⁶/₄ 1605. (Se 304).

Ved 232. Indbydelse til St.s Bryllup med Cecilia Sørensdatter; det skulde staa den 30te September. ¹ 9 1604.

233. Brev til M. Laur. Scavenius, Episcopus designatus Staffangriensis. Lykønskning til hans Forfremmelse, Mindelse om de Penge, han skyldte St. ¹⁶/₅ 1605.

234—5. Brev til Svogeren Jonas Severinus. »Vi undre os svarlig, kjære Jon, hvorfor du trækker det saa længe ud med din Hjemkomst til Fædrelandet, som vi saa længe og saa ængstelig have ventet. Vi frygte for, at der er noget i Vejen, der enten hindrer dig i at komme bort fra det Sted, hvor du er, eller gjør, at du frygter for at komme hjem.« I over tre Maaneder havde han ikke skrevet. Maaske var han arresteret for Gjæld eller for kaade Streger, maaske manglede han Penge til Hjemrejsen, maaske frygtede han for sin Faders Bebrejdelser, eller turde ikke vise sig med et Ansigt vansiret af Skrammer. Men hvad det end var, skulde han dog komme; var Faderen end vred paa ham, vilde han dog tilgive ham, naar han bad om Forladelse og lovede Bedring. Vel havde Faderen i de sidste Aar lidt betydelige Tab ved flere Skibes Forlis, men han havde dog endnu en Del i Behold, og der var desuden hans egen Mødrenearv, saa hans mulige Gjæld nok kunde blive klaret. Nu rejste hans Faders Nabo, Chilianus Kock, til Kassel, saa maatte han endelig følge med ham hjem. ²⁴/₅ 1605.

236—7. Brev i Biskop Vinstrups Navn til Holger Rosenkrands. ⁶/₈ 1605. (Dette Brev meddeles ndf., Till. Nr. 4.)

239—40. Brev i Vinstrups Navn til M. Peder Iversen Borck, Lector theol. i Trondhjem. ²²/₇ 1605. (Jvfr. Kirkeh. Saml. 3. R. I, 325).

244. Anmeldelse af Forelæsninger over Topica Ciceronis. ⁴/₁₂ 1605.

247. Test. for Johannes Nicolai f. Paschasius. Det er et glimrende Vidnesbyrd for Begavelse, Sædelighed og Kundskaber, Jens Paaske her faar, og St. ytrer den Forventning, at han i Tiden vilde blive en Prydelse for Fædrelandet ¹). Han havde ²⁷/₉ 1603 taget Baccalaurgraden. ¹²/₁₂ 1605 (Stephanius's 45de Fødselsdag).

Ved 247. Vidnesbyrd for Enoch Jacobi f. Roschildensis, der nu var kaldet til Præst [i Jyllinge og Gundse-magle]. Allerede da han tog Baccalaurgraden [maaske ²⁷/₉ 1603], havde han vakt særdeles gode Forhaabninger, og disse vare ikke blevne skuffede. ²⁹/₂ 1612.

Ved 247. Brev til D. Anders (Christensen, Forstander for Sorø) om Jørgen Fanningers ²) Befordring til Præst [i Bringstrup og Sigersted]. D. Anders havde interesseret sig særdeles for ham, og St. havde taget sig af Sagen i Roskilde Kapitel, der havde Patronatsret, og havde her faaet Stemmerne samlet om ham. [1605].

Ved 247. Brev til M. Niels Mule (Provst paa Samsø). ²⁸/₁ 1606.

252. Brev til Jens Bjelke. ²¹/₂ 1606. (Meddelt ndf., Till. Nr. 5).

255. Testimonium for Hr. Christen Dagfindsen ⁹/₅ 1606 (tr. i Ny kirkeh. Saml. III, 638).

256—8. Brev til M. Lavrits Skavbo, Biskop i Stavanger (tr. smst. III, 639—41).

259—62. Brev til Jens Bjelke. ²⁸/₅ 1606. (Meddelt ndf., Till. Nr. 7).

¹) Der var senere Tale om, at han skulde være Professor ved Univ., hvad han dog ikke blev (se Danske Mag 4. R. II, 221).

²) Se Wegener, Efterretn. om A. S. Vedel, 2 Udg. S. 242. 244.

263—4. Brev i Vinstrups Navn til M. Anders Fos, Biskop i Bergen. ²⁶/₆ 1606 (tr. i Hist. Kildeskr. II, 563—4).

265. Test. for Biorno Matthiæ f. Cimber (se 73); han havde været St.'s Discipel først i Sorø og siden i Kbhvn, og havde altid vist sig beskeden og lærvillig, hvorfor St. fremdeles haabede det bedste om ham. Da han nu efter sine Forældres ¹) og Venners Raad skulde rejse udenlands, anbefalede St. ham særlig til Professorerne i Vittenberg. ²¹/₆ 1606. Af et senere Vidnesbyrd, St. gav ham, fremgaar, at hans Udenlandsrejse kun havde varet i kortere Tid, og at han var vendt hjem for at blive Rektor i Randers. Dette Embede havde han beklædt i henved fire Aar og var nu kaldet til Præst der i Nabolaget [Borup og Hald]. ²⁵/₁₀ 1611.

266—7. St. indbyder Studenterne til at høre hans logiske Forelæsninger. ¹⁵/₆ 1606.

275—82. Brev til M. Niels Mule, Præst og Provst paa Samsø ²⁹/₆ 1606 (tr. i Kbhvns Univ. Hist. IV, Nr. 406).

283—4. Formula juramenti Studiosorum, qui membra esse hujus Academiae (Rostochianæ) et privilegiis illius frui cupiunt: proposita ab antiquis gubernatoribus Academiae A. 1419 die 12 Decemb. primum inchoatæ.

288. Test. for Jacobus Andreæ Coagius, som nu agtede sig til tyske Universiteter, da hans Fader, Borgmester Anders Jacobsen i Kjøge, gavmildt havde forsynet ham med Midler dertil. ¹⁹/₈ 1606.

289. Anmeldelse af Forelæsninger over Ethica Philippi Melanthonis. De Studenter, der ikke havde Exemplarer af Skriftet, kunde faa saadanne til Kjøbs hos Boghandler Aalborg. ³/₉ 1606.

292—3. Et dansk og et latinsk Bryllupsvers udfærdiget i Biskop Vinstrups Navn i Anledning af hans Datter Elline Pedersdatters (se 162—3) Bryllup med hænd. og vellærd

¹) Faderen var Præsten Hr. Mads Michelsen i Holbæk og Udby i Aarh. St.

Mand M. Niels Clausen, Sognepræst til Vor Frue Kirke i Kbhvn. Bryllupet skulde staa den 5te October. Kbhvn. 15/9 1606.

296. Viaticum for Ericus Erics f. Grenaa, som for faa Uger siden var kommen til Univ., men atter maatte forlade det af Mangel paa Subsistensmidler. 18/10 1606.

296. Test. for Jacobus Olai Petersburgensis, som havde været St.'s Discipel i Sorø, og der vist sig beskeden og lærvillig. Efter at have studeret nogen Tid ved Univ. var han kaldet til at undervise Skoleungdommen i Skjelskør, og var nu af Borgerne valgt til Sognekapellan smst. 20/10 1606.

302—3. Brev til Hr. Theophilus Sadolin. 20/11 1606. (Meddelt ndf., Till. Nr. 8.)

304. Anbefaling for den fattige Student Andreas Es-berni Morsianus (se 232), der efter ofte at have kjæmpet med Sygdom og Nød, nu mod Vinteren ikke saa nogen anden Udvej end at begive sig paa Vandring, om han kunde træffe nogen, der vilde betro ham at undervise deres Børn. 28/11 1606.

305. Til Biskop Mogens Madsen i Universitetets Navn om den Sjælegave, der tilkom dette af afdøde Præsters Bo. 10/1 1607.

306. Test. for Casparus Christ. Herlovius, som for syv Aar siden blev Student (se 1) og havde tilbragt tre Aar ved Univ. »summa cum laude pietatis, modestiæ et diligentia«. Forøvrigt havde han været Hører ved Roskilde Skole og var nu af Kapitlet smst. kaldet til et Præstembede. 12/1 1607.

307. Brev til M. Lavrits Skavbo, Biskop i Stavanger, om de Penge, han skyldte St. 14/2 1607.

308—9. Til samme om samme Sag. Hertil føjes: »De offentlige saavel som de private Sager ere med Guds Naade i en god Tilstand hos os. Kornet er mærkværdig billigt. Kongen er helt optagen af Planer om denne Bys Udvidelse og Befæstning, og man mener, at han i til-

stundende Sommer ikke vil helme, før han faar alt indrettet efter sit Hoved. I den fynske Biskop M. Hans Knudsens Sted er M. Oluf Kock, din Formands Svigersøn, valgt til Præst ved St. Nicolai Kirke. Doctor Anders Christensen, Forstander for den kgl. Skole i Sorø, døde i November forrige Aar; hans Enke har faaet Tilladelse til at beholde Bestyrelsen til Majdag. Om hans Eftermand er endnu intet sikkert, uden at Rygtet, der ikke sjældent kjender det tilkommende, har bestemt M. Jon dertil.«
¹⁸/₃ 1607.

312. Anbefaling til Biskop M. Hans Knudsen i Odense for Laaliken Michael Johannis, der var lidt i Slægt med St. og gjerne ønskede Biskoppens Hjælp til at faa præstelig Ansættelse i sin Hjemstavn. ⁶/₃ 1607.

313—4. Brev til M. Niels Mule (tr. i Hist. Kildeskr. II, 591—2).

315—9. Brev i Biskop Vinstrups Navn til M. Jacob Holm, Biskop i Aalborg. ¹⁶/₃ 1607 (tr. i Dän. Bibl. IV, 103—8).

321—2. Brev i Vinstrups Navn til Arild Hvitfeld ¹⁵/₄ 1607 (tr. i Ny kirkehist. Saml. V, 473—4).

323—4. Brev i Vinstrups Navn til Biskop Gudbrand Thorlaksen i Holum om dennes slette Helbredstilstand og om de Kjøbmænds Bedragerier, der handlede paa Island, hvorover Gudbrand havde klaget. ¹⁴/₄ 1607.

324—5. Brev i Vinstrups Navn til Odd Ejnarsen, Biskop i Skalholt, ¹⁴/₄ 1607 (tr. i Fin. Johannæi Hist. eccl. Isl. III, 429).

325. Brev til M. Lavrits Skavbo, Biskop i Stavanger: Christen Trane, en flink og kyndig Handelsmand fra Stavanger, der nylig var bleven besvogret med Bispen¹⁾, havde overbragt St. de 130 Dlr., han havde til gode hos Biskoppen. Idet han takker for dem, bemærker han, at de kom

¹⁾ Havde ægtet Skavbos Kones Søster (se Faye, Christianssands Stifts Biske-Hist. S. 239).

meget tilpas, da Kornets overordentlige Billighed forarsagede, at Professorerne, der tildels havde Kornindtægter, ikke kunde faa deres Lønninger til at slaa til. ⁵/₅ 1607.

328—9. Brev til samme ¹⁰/₅ 1607 (tr. i Kbh. Univ. Hist. IV, Nr. 414).

330. Brev til Hr. Christen Dagfindsen, Præst og Kannik i Stavanger, hvem St. takker for tilsendte Gaver af Smør og Sild. ¹⁰/₅ 1607.

Ved 330. Test. for Georgius Laurentii f. Slaglildensis, »en hæderlig og lærd ung Mand«. For 19 Aar siden blev han St.s Discipel i Sorø, havde siden haft ham til Privatpræceptor og boet i hans Hus i Kbhvn. Havde nu faaet en hæderlig Ansættelse ¹). ¹²/₅ 1607. Lignende for Nicolaus Wintherus, ³¹/₁₀ 1607 (se 8—9 ²).

331. St. skriver til sin Svoger Jonas Severini (se 222. 234—5) efter dennes Faders Ønske og beklager, at han saa sjældent skrev hjem og saa lidt berørte, hvad man helst ønskede at vide noget om, nemlig hans Studier og hans Udgifter. Han havde skrevet hjem og forlangt nogle Bøger, der kunde tjene ham til Øvelse i Disputerekunsten. Men St. mente, at sligt intet nyttede ham: »des operam, non tam ut ingenium acuas ad peritiam cavillandi, quam ut judicium optimarum rerum cognitione imbuas et linguam excolas ad mediocrem loquendi et scribendi facultatem«. Dette naaedes bedst, naar han ikke flakkede saa meget om. Hans Plan om at rejse ind i Frankrig misbilligedes; hvad vilde han derved kunne opnaa uden en Øvelse i det franske Sprog, som han ingen Brug havde for i Fremtiden. Det højeste, der kunde tilstedes, var at han paa Tilbagevejen lagde Rejsen gennem en Part af

¹) Det er sikkert den samme, som forekommer ovenfor, 123, og ved 206; han var nu bleven Præst i Sorø, og blev et Par Aar efter sin Faders Eftermand i Slaglille og Bjernede (se Ny kirkehist. Saml. V, 149. 474—5. 881).

²) Vistnok den Niels Nielsen Winther, der 1607 blev Præst i Sænkjøbing.

dette Land for at se nogle Byer og lære Folkets Skikke at kjende; men der maatte ikke anvendes mere end en Maaned eller to derpaa, osv. ^{16/5} 1607.

333—4. Brev til M. Joh. Horsnensis, Lector og Kannik i Aarhus. St. takker ham for den velvillige Bistand, han ydede »vor stakkels gamle Moder« (o: St.s afdøde Hustrus Mormoder, der nu atter var bleven Enke), som i sin Alderdom havde saa mange Besværligheder at kjæmpe med. Tillige beder han M. Hans paany at overtage at være Procurator ved Indkasseringen af de Naadensaarsindtægter, som Universitetet havde efter afdøde Kanniker i Kapitlet. ^{2/7} 1607.

334. Anmeldelse om nogle Forelæsninger, St. vilde holde i de faa Dage, der vare tilbage inden Sommerferien. ^{22/7} 1607.

339. Indbydelse til Biskop M. Hans Knudsen i Odense om at tage den theologiske Doktorgrad. ^{25/8} 1607. Skjønt det ikke bemærkes, maa Brevet være skrevet i Biskop Vinstrup's Navn, da denne var Decanus i det theol. Fakultet.

340—41. Indbydelse til St.s dialektiske Forelæsninger (tr. i Kbh. Univ. Hist. IV, Nr. 417).

344. Brev til Svogeren Jonas Severini med Formaninger og Bebrejdelser. Han skulde ikke bekymre sig om at lære det skotske Sprog, som han dog ingen Nytte kunde have af. ^{18/9} 1607.

Ved 344. Test. for Petrus Thomæ Neopyrgius (se 137). Han havde studeret ved Univ. i henved fire Aar; rejste nu til sin Hjemstavn for at faa en Bestilling; anbefales til Biskop Hans Knudsen i Odense. ^{25/7} 1607.

345. Test. for Holgerus Haggæus Scanus (se 154), som for neppe to Aar siden var kommen til Univ. og nu var kaldet til Præst i Norge. ^{8/10} 1607.

346—8. »Quæstio proposita in promotione Dñi Doctoris Cunradi Aslachi, Promotore Dño Episcopo Doct. Petro Vinstrupio«. Begynder: »Quod puer ego in hoc splendidissimo cætu aliquid, quod edoctus sum, recitare jubear, idipsum

me vobis omnibus satis opinor excusabit. Jussus etenim illud sum ab Avo meo carissimo, quem huic solenni actui videtis præsidere». Spørgsmaalet er altsaa fremsat af St.s unge Søn, Steffen.

349. Brev til Biskop Mogens Madsen i Lund om Petrus Olai, som ønskede St.s Anbefaling. Han havde to Kongebreve at forevise, et til Lensmanden paa Helsingborg og Bispen, og et til Brostrup Gjedde, til hvilke Bispen henvises. ¹²/₁₀ 1607.

350. Viaticum for Nicolaus Christiani Ripensis; han var en dygtig og flittig Student; men da han manglede Subsistensmidler til Vinteren, maatte han rejse bort for at søge Bistand andensteds; det var dog hans Agt at komme tilbage. ¹²/₁₀ 1607.

Ved 350. Test. for Petrus Olai f. Haraldstadensis, en hæderlig og lærd ung Mand, født i Haraldsted af hæderlige men fattige Forældre; gik først i Ringsted og siden i Kjøbenhavns Skole, til hvilken sidste han nu havde været knyttet i 20 Aar, først som Discipel og siden som Hører. Havde 1603 taget Baccalaurgraden og ellers ofte optraadt dels som Respondens dels som Præses ved akademiske Disputationer. Var nu kaldet til et hæderligt Embede (vistnok som Præst). ⁸/₁₁ 1607.

351. Brev til M. Niels (Jørgensen), Rektor i Sorø. Enken efter D. Anders (Christensen), forhen Forstander i Sorø, ønskede, at hendes Søstersønner (rimeligvis M. Anders Vedels Sønner), der gik i Sorø Sk., for en kort Tid maatte komme til Kbhvn, for at hun kunde forsyne dem med det fornødne til Vinteren. ⁷/₁₁ 1607.

352. Anbefaling for Petrus Nic. f. Ripensis, der rejste hjem, i Haab om at faa en Hørerbestilling ved Ribe Skole. ²³/₁₂ 1607.

Ved 352. Test. for Nicolaus Matthiæ f. Rygberg, som St. havde kjendt fra hans Drengaar af som en velbegavet og haabefuld Yngling. ²⁰/₁₁ 1607. (Se 374).

Ved 352. Brev i Biskop Vinstrups Navn til M. Christoffer Knoff (i Roskilde). Handler om Opgjørelsen af Formynderregnskabet for Biskoppens Hustru (Anna Eisenberg) og hendes Sødskende. Det syntes Biskoppen ubilligt, at Udgifterne ved hans Bryllup skulde afholdes af den Medgift, han havde faaet med sin Kone. For Resten havde han i Øjeblikket ikke Tid til at tage sig af Sagen, da han var optagen af de tre Bededagsprædikener, han skulde forfatte, og af de norske Bishops Ordination. Han mente, at det var bedst, Sagen stod hen, indtil hans Svigermoder døde, saa kunde de omtalte Udgifter afholdes af den Arv, der faldt efter hende. $7/1$ 1608.

353. Test. for Petrus Joh. f. Storstrupius; han havde paa 4de Aar studeret ved Univ., og siden været et Aar borte derfra; ifølge hæderligt Vidnesbyrd fra M. Christophorus Georgii, Rektor ved Nykjøbing Skole paa Falster, var han bleven Hører ved denne Skole. St. ønsker ham, at han ved Flid i sin nuværende Stilling maatte bane sig Vej til et Præsteembede (som han vistnok har haft i Sigte, siden han nu tog det Test. hos sin Privatpræceptor, der udfordredes for at faa Test. publ.). $22/3$ 1608.

357—8. Brev til M. Søren Andersen (Vedel). $15/4$ 1608. (Meddelt ndf., Tillæg Nr. 9).

2. Breve skrevne fra Sorø.

359—60. Brev til Biskop Vinstrup om at Præsten i Slaglille (Hr. Lavrits Jørgensen) paa Grund af Alderdomssvagthed ikke længer kunde betjene sit Embede; St. ønskede, at hans Søn Hr. Jørgen Lavritsen (se ved 330), der nu var Præst i Sorø, skulde være hans Eftermand, og at den øverste Hører smst., Frants (Richardsen), der var kjed af Skolegjerningen, skulde være Præst i Sorø. $6/6$ 1608. (Trykt i Ny kirkeh. Saml. V, 474—5.)

Ved 360. Brev til en unævnt Professor om Formynderskabet for afd. Prof. Peder Aagesens Børn. $13/7$ 1608.

361. Brev til Biskop Vinstrup om Valget af en Præst i Gyrstinge og Flinterup istedenfor den igaar afdøde Hr. Jens Nielsen. ¹²/₆ 1608. (Trykt i Ny kirkeh. Saml. V, 475—6).

362. Til samme om samme Sag. (Tr. smst. V, 476).

363. Test. for Georgius Joh. f. Fabricius Othoniensis, der for ni Aar siden var bleven Student og havde taget St. til Privatpræceptor, og siden havde opholdt sig tre Aar ved Univ. (se 57); han anbefales for Gudsfrygt, Beskedenhed og Lyst til Studeringerne. ⁹/₈ 1608. Lignende for Tacho Christiani f. Scanus ²⁷/₅ 1611.

364. Test. for Michael Thomæ Holstebroensis, som for sex Aar siden var bleven Student og havde haft St. til Privatpræceptor, anbefalet til ham af Biskop Mogens Madsen i Lund. Han havde en Tid været Hører ved Lunds Skole, fra hvilken han selv var udgaaet, og skulde nu med det første være Præst. ²⁴/₉ 1608.

365—7. Brev til Prof. Joh. Alanus. ¹/₁₀ 1608. (Trykt i Kbhvns Univ. Hist. IV; Nr. 509).

368—70. Breve til Biskop Vinstrup for at udvirke, at Hørerens Frants Richardsen i Sorø blev Rektor i Helsingør (tr. i Ny kirkeh. Saml. V, 476—8).

371. Brev til Hr. Knud Olufsen, Præst i Gosmer og Ørting i Jylland; denne havde udvirket et Kongebrev, om at hans Søn maatte blive optagen i Sorø Skole, naar der blev Plads. Men der var ni, som stod nærmere for Tur; han vilde nu blive indskreven som den 10de; saa snart Raden kom til ham, skulde han blive optagen. ²⁰/₈ 1609.

372. Brev til D. Gellius (Sascerides), hvori St. spørger om Raad i Anledning af en haabefuld Discipels Sygdom, hvis Symptomer kortelig beskrives. ²⁷/₄ 1609.

373. Brev til Biskop M. Hans Knudsen i Fyn, om han ikke kunde hjælpe St.s Svoger Jon Sørensen (se foran) til at blive Hovmester for en, der vilde rejse udenlands. »Non infeliciter, uti puto, in studiis hactenus versatus

est ¹⁾. Quod si forsitan eveniat, ut ad eorundem continuationem aliquid commoditatis ipsi offerri tua commendatione queat, vehementer oro, ut parentis etiam ipsius p. m. (St.s Svigerfader var altsaa død), optimi viri, causa, quantum in te est, huic nostro prodesse digneris. In Germaniam redire cogitat, ibique operam suam, ad sumptus sublevandos, alicui nostrati pro Pædagogo locare«. ^{6/5} 1609.

374—5. Test. for Nicolaus Matthiæ Rygberg (se ved 352). Han kom omtrent for syv Aar siden til Univ. og blev St.s Privatdiscipel, ligesom han tidligere havde været hans Discipel i Sorø. I nogle Aar havde han studeret ved Univ. og stadig opført sig vel. I den sidste Tid havde han været Hører i Nakskov; nu var han kaldet til Præst ²⁾. ^{2/6} 1609.

376. Brev til Hr. Theophilus Sadolin (Præst i Aastrup paa Falster): hans Søn Johannes Sadolinus var vel beholden kommen til Sorø; han saa ud til at være en flink Dreng; St. havde nu overgivet ham til Skolemesteren; for Resten skulde han selv og hans Hustru se Drengen til gode, hvor de kunde. ^{30/10} 1609.

Ved 376. Test. for Andreas Meisnerus Silesius; født i Tydskland havde han haft Lyst til at se sig om i Verden; England og Skotland havde han besøgt, derfra var han kommen til Danmark, hvor han havde opholdt sig temmelig længe ved Univ., beskæftiget med dels selv at lære, dels at undervise andre, og han havde vundet adskillige mægtige Velyndere. ^{30/10} 1609. (Se 410).

377. Brev til Præsterne paa Sorø Skoles Gods, hvorved Kongebrevet om forestaaende Bededage meddeles dem,

¹⁾ Af de tidligere Breve skulde man ellers tro, at St. var af en anden Mening om Fremgangen i Svogerens Studier. Denne blev senere Læsemester (Lektor) i Bergen.

²⁾ Han blev Præst i Asperup og Roerslev (se Ny kirkeh. Saml. VI, 743 og Kirkeh. Saml. 3. R. I, 332—4). Han var vistnok en Søn af Mats Rygberg, der forekommer 1587 som en ansæt Borger i Middelfart.

idet St. minder dem om, hvorledes de skulde opfordre Menighederne til Deltagelse deri. ⁹/₁₁ 1609.

378. Brev til Præsten Hr. Jørgen (Jakobsen) i Kallundborg (tr. i Ny kirkeh. Saml. V, 478).

379. Brev til Biskop Vinstrup om Præsten Hr. Peders Død i Sorø og om Valget af en Eftermand (tr. i Ny kirkeh. Saml. V, 478—9).

380—2. Brev til M. Joh. Janus Alanus. ²⁴/₄ 1610. (Meddelt ndf., Till. Nr. 10.)

383. St. beder Præsten Hr. Oluf i Pedersborg om at prædike i Sorø i Pintsedagene. ²³/₅ 1610.

384—6. St. meddeler Biskop Vinstrup, at han havde kaldet Hørerer Frants Richardsen i Sorø til Præst smst.; han prædikede rigtignok maadeligt, men det kunde jo blive bedre med Tiden. Tillige beretter han om den Ildebrand, der var overgaaet Slaglille Præstegaard. (Tr. i Ny kirkeh. Saml. V, 479—80.)

387—8. Brev til Prof. Joh. Janus Alanus. ²⁷/₅ 1610. (Meddelt ndf., Till. Nr. 11.)

389. Brev til Biskop Vinstrup, hvori St. anbefaler den Bøn, som den brandlidte Præst i Slaglille (Hr. Jørgen Lavritsen) mundtlig vilde forebringe ham, og beder, at han vilde være hans Talsmand hos Kansleren, at han kunde faa nogen Hjælp i sin sørgelige Tilstand. ³¹/₅ 1610.

390. Brev til Prof. Vulfgang Rhuman med Tak for nogle tilsendte Theses og med varm Anbefaling af Studenten Georgius Magni f. Slangendorpensis, som havde været St.s Privatdiscipel, og om hvem Rhuman havde adspurgt ham. ²⁹/₇ 1610.

391—2. Brev til Dn. Ottho Johannis, pastor Lidøwensis, som St. kalder »amice vetus« og meddeler Oplysning om, hvorledes han skulde faa en Søn paa Sorø Skole, hvilket han gjerne ønskede. ²¹/₈ 1610.

393. Brev til M. Georgius Christophori, Præst i Væ, ⁹/₉ 1610. (Jvfr. Kirkeh. Saml. 3. R. I, 317—8.)

394. Brev til M. Povl Pedersen, Kannik i Roskilde, hvem St. beder hjælpe en Bonde fra Sorø Gods, der havde en Ægteskabssag for Kapitlet. ^{29/9} 1610.

395—6. Brev til Biskop Vinstrup om Tiltale mod Præsten i Gyrstinge (tr. i Ny kirkeh. Saml. V, 480—1).

397. Brev til samme, hvori St. anbefaler Thomas Mortensen til Degn i Bjergby og »Brumow«. Han havde i adskillige Aar været Medhjælper for den tidligere Degn, Mogens, der nu var død i en Alder af over 80 Aar; han havde Kaldsbrev af Menigheden, og Stedets Præst, Hr. Jesper, anbefalede ham ogsaa. ^{19/12} 1610.

398—9. Brev til M. Joh. Janus Alanus. ^{21/3} 1611. (Meddelt ndf., Till. Nr. 12.)

400—1. Brev til Hr. Theophilus Sadolin. ^{21/3} 1611. (Meddelt ndf., Till. Nr. 13.)

402. Brev til Prof. Hans Povlsen Resen. ^{27/3} 1611. (Meddelt ndf., Till. Nr. 14.)

403—5. Brev til Prof. Joh. Janus Alanus. ^{16/5} 1611. (Meddelt ndf., Till. Nr. 15.)

406. Brev til D. Gellius (Sascerides), hvori St. beder om Lægeraad for den syge Hr. Niels (Trugelsen), Præst i Alsted, hvis Sygdom beskrives. ^{28/5} 1611.

407. Brev til Biskop Vinstrup, om at Hr. Jørgen i Slaglille maatte faa de Penge, der mulig vare indsamlede til ham blandt Præsterne i Anledning af hans Præstegaards Brand, i Henhold til det Brev, Bispnen forrige Aar havde udsendt til Provsterne om denne Sag. ^{28/5} 1611.

408. Brev til M. Johannes Crafft, Præst ved den tyske Kirke i Kbhvn. ^{7/6} 1611. (Meddelt ndf., Till. Nr. 16.)

409. Brev til M. Joh. Janus Alanus. ^{8/6} 1611. (Meddelt ndf., Till. Nr. 17.)

410. Brev til Christian Barnekow om Andreas Meisner fra Glogow i Schlesien (trykt i Kbh. Univ. Hist. IV, Nr. 437).

411—7. Breve til M. Joh. Janus Alanus. ^{11/12} 1611 og ^{18/1} 1612. (Meddelte ndf., Till. Nr. 18 og 19.)

Tillæg.

1.

Pro socero meo ad dominum Torluphum Gregorium, Præpositum in Neshovia, quæ est in Osteragia Færorum.

Salutem in Filio Dei corporis et animi sempiternam. Reverende Domine Torluphe, amice colende. Quæ nobis jam ab aliquot annis intercessit notitia et familiaritas, partim rerum privatarum partim etiam ac multo magis publicæ utilitatis promovendæ studio inter nos conciliata, eam ego nunquam destiti, quacunque possem ratione fovere, et officiis nonnullis, quoties sese mihi ad eam rem commoda aliqua offerebat occasio, alere, augere et confirmare. Quod autem anno superiore nihil ad te, pro mea consuetudine, literarum dederim, ex quo pristinæ benevolentiae saltem conjecturam aliquam caperes: id scito præter meam voluntatem mihi, tum temporis cum hinc navis illuc itura solveret, negotiis quamplurimis plusquam occupatissimo, accidisse. Quæ res cum te, ut ex literis tuis, mense Augusto anni præcedentis, ad me scriptis, intelligo, sollicitum nonnihil reddiderit, non potui, quin has nunc ad te summa festinatione scriptas mitterem, quibus tibi scrupulum ex meo illo silentio injectum eximerem, et apud te de solito meo erga vos vestrasque ecclesias studio et amore hac veluti renovata declaratione protestarer. Neque tamen est magnopere quod scribam, cum præsertim literæ tuæ mihi nullam præbeant scribendi materiam, unde et colligo, quod vehementer item opto, statum vestrarum rerum et Ecclesiarum adhuc salvum et incolumem esse. Quod si quid inciderit, in quo mea opera aut consilio unquam indigebitis, faciam equidem, ut intelligatis, voluntatem meam in vestra commoda semper fuisse propensissimam, et me in procurandis negotiis vestris nullas unquam molestias aut labores defugisse. Interim ego te de paucis quibusdam apud nos novis rebus faciam certiozem. Die 10. hujus mensis Aprilis Regi nostro clementissimo serenissima Regina filiolum peperit, quem divina benignitate nobis donatum, ut idem Deus sanum et supersitem esse velit, ardentibus votis precamur. Die 22.

Martii obiit Regina Angliæ Elizabetha, cui in regno successit, communibus et consentientibus omnium procerum Regni votis ac suffragiis accitus, Jacobus VI Scotorum Rex, affinis Regis nostri. Quam rem ad concordiam horum regnorum et pacem stabiliendam plurimum momenti speramus habituram, ut propterea Deo opt. max. gratiæ nobis agendæ sint summa animi pietate et devotione. Reliqua apud nos Dei beneficio salva sunt. Quæ tu mihi muneris loco superiori anno misisti, ea me accepisse et admodum grata habuisse, volui tibi transmissis cum hac navi quibusdam ex nostrate penu victualibus, juxta catalogum hisce literis inclusum, significare. Plura prohibet angustia temporis. Quod superest igitur, Deo opt. max. ejusque divinæ protectioni Ecclesias vestras et familias ac te inprimis cum uxore et liberis commendo. Vale felix animo et corpore. Hafniæ die 18 Aprilis 1603.

P. W(instrupius).

2.

Conrado Quist, Studioso Helmstatensi.

S. Literæ tuæ mihi sunt redditæ, Conrade carissime, cumque iis una accepi specimen illud industriæ tuæ et recens inchoati studii Theologici. Faxit Deus opt. max., in eo sic pergas, ut patriæ tuæ non usui solum, sed et honori atque ornamento aliquando esse queas. Fuit id mihi vel imprimis gratum, quod cum in venerandi Dñi Soceri mei nomine apparere tuas illas primitias voluisti: meo quoque nominis facta simul mentione, tuam in me propensam voluntatem ea re declarasti. Habebis me vicisim tibi studiisque tuis promovendis addictum, si qua ratione continget unquam, ut operam meam velis ad commodum aliquid tuum usurpare. Cujus rei testem et velut arrham mitto munusculum hunc aureum, quem te gratum habiturum confido. R. Dn. Socer meus peregre aberat toto eo tempore, quo Tabellarius vester hic ejus reditum expectabat, ut conveniri tuo nomine non posset. Cum redierit, faxo ego, ut quæ illi abs te inscripta, bona fide redantur. Bene et feliciter vale salutatis illic omnibus conterraneis nostris bonarum artium Studiosis. Iterum vale. Hafniæ 29 Novemb. 1603.

Joh. Stephanus.

3.

Dño Conrado Quistio Helmstadium.

Salutem in filio Dei. Quod me subinde literis tuis invisas, Conrade carissime, est cur tibi ex animo semper favere velim, cum ea ratione mihi de tuo in me studio non possit non prolixè constare. Quod præterea significes, quæ sit interim in illustri Julia vestra studiorum tuorum ratio, et qualis progressus, id vero est, quod me vehementer delectare merito debet, quod videam, te, quem puerum prima sub me Præceptore in Regia Schola Sorensi hausissi literarum initia meminì, ad eam frugem jam pervenisse, ex qua ad Ecclesiæ Christi ædificationem fructum eximium propediem spero rediturum. Quia porro tibi visum fuit meum consilium exquirere de Promotione: omnino suadeo et moneo tibi nequaquam iudicium Optimi et Doctissimi Viri M. Cornelii Martini Decani negligendum esse. Non enim ingrati solum, sed et arrogantis esse videri posset, istud tam præclarum beneficium ultro oblatum aspernari. Et erit tibi inprimis valde honorificum, si in patriam redeas ornatus publico tam celebris Academiæ de tua virtute et eruditione testimonio, cum præsertim ad eum nunc locum voceris, cui longo jam tempore non nisi doctissimi viri præfuerunt. Et spondeo tibi gradum illum occasionem aliquando præbiturum, ut ad altiora forsitan eveharis. Suscipe igitur, quod felix et faustum sit, honestissimum Magisterii titulum, quem scio te cum laude et dignitate tueri posse, et ut magis magisque possis sedulo ac diligenter laboraturum. Mea tibi studia nunquam non constabunt paratissima. Bene et feliciter vale, a me salutatus plurimum et officiose. Salutem etiam precare meo nomine eidem clariss. Præceptore tuo M. Cornelio et conterraneis nostris, si qui forte illic studiorum causa vivunt. Iterum vale. Hafniæ die Æquinocitii autumnalis Anni 1604.

T.

Joh. Stephanus.

4.

Ad Oligerum Rosenkrantz
Soceri nomine.

Bene sit tibi, nobilissime Oligere, domine et amice reverenter colende, quod quam pietatem et benevolentiam vivo semper, pro tua singulari humanitate et supra fortunam, animi quadam erga bonos omnes et doctos propensissima facilitate, præstitisti, eam in defuncti filiam unicam transferre, idque nunc maxime rebus ita postulantibus, haudquaquam dedigneris. Tum etiam merito commendanda est tua pro istius loci Ecclesia pia sollicitudo, cujus tam sedulo causam agis, id unice, uti apparet, in votis habens, ut ei de pio aliquo et docto homine, qui in locum pastoris surrogetur, quique cum laude et fructu muneris tam ardui administrationem in se recipere queat, prospiciatur. Quia vero hic meam efflagitas operam, eam tibi et utrique optimi viri filiæ nunc parente suo orbatæ libens accommodarem, quam possem fidelissimam, si tam facultas suppeteret, quam est ea res summi apud me voti et voluntatis. In cætu studiosorum Academiæ nostræ vix reperiatur quisquam, quod sciam, qui per omnia idoneus erit, ut isthuc mox mittatur. Alias autem scio quidem esse passim in hoc regno viros-juvenes, quibus ea est et ætas et eruditio, ut pro loci dignitate et amplitudine et pro præsentī conditione invitari forsitan possent, sed quo eventu, id uti in Dei clementiss. voluntate situm, ita non possum ego certo polliceri. Atque ut aliquos nominatim indicem: Est in Academia Professor M. Christianus Johannis Ripensis ¹⁾. Est Rector Scholæ Regiæ Sorensis M. Nicolaus Georgius. Est Scholæ Ripensis Rector M. Paulus Martinius. Est item Scholæ Malmogiensis Rector M. Conradus Georgius ²⁾. Est præterea sed valde juvenis M. Paulus Joh. Coldingensis. Quos omnes spero tales esse, ut mea nequaquam egeant commendatione. Imo vero habetis ipsi vobiscum satis egregios viros, et eo quidem

¹⁾ Det er denne, om hvem Holger Rosenkrands tidligere selv havde fældet en saa haard Dom i Anledning af hans Hælden til Kalvinismen (se foran S. 158—60).

²⁾ Det er den i de to foregaaende Breve nævnte Kort Qvist.

numero, ut eligendi, quam inveniendi difficilior illic ratio futura videatur. Hos, inquam, ego nomino, vocandi jus et potestatem iis relinquens, quibus competit, ne falcem in alienam segetem videar immisisse. Utinam vero in meo saltem vel consilio vel auxilio esset, ut inprimis et ante omnia gloria Dei et Ecclesiæ salus in hac causa per me promota videri possit, tum præterea nuptiis filiæ Barnarii (?) nostri quam rectissime prospectum: facerem equidem, ut nihil esset, quod in mea voluntate desideraretis. Nunc id tantum consulo, quod possum, negotium interim totum mihi vel tua præsertim causa quam commendatissimum habiturus. Et si quid unquam erit aliàs, in quo tibi queam inservire, expectabis eadem a me, quæ soles ab homine tibi multis nominibus devinctissimo. Bene et feliciter vale, vir vera Nobilitate præstantissime, cum conjuge, liberis et universa familia Deo benignissimo semper commendatus. Hafniæ die 6 Junii 1605.

P. W(instrupius).

5.

Johanni Bielke, Nobilissimo Viro.

Nobilissime vir, fautor et amice perpetuo studio colende. Circumferuntur sub tuo nomine Rythmi Danici quidam de statu rerum Grønlandicarum et navigatione illuc anno superiori suscepta et feliciter peracta¹⁾. Sunt illi festivi quidem et elegantes, verum, ut fit cum toties describuntur et velut de vase in vas transfunduntur, valde mendose scripti. Quapropter te etiam atque etiam oro pro ea, quæ nobis olim intercessit familiaritate, ut si pro tuis agnoscis, aut si quid tale a te compositum est, id ut mecum communicare digneris. Quid mecum? Imo fac potius, ut publicis descriptum typis, multorum desiderium expleat tandem, qui jam diu velut intenti expectant, de isthoc negotio certi aliquid edoceri. Vale feliciter et postulationi huic, si non impudenti, audaci certe, ignosce et fave. Ex Museo meo die 21 Febr. 1606.

N. T. A.

Joh. Stephanus.

¹⁾ I Gl. kgl. Saml. 996 Fol. findes Jens Bielckes Relation om Grønland paa Riim og om Toget derhen 1605.

Mitto tibi orationem ab Episcopo Lundensi scriptam, mea procuratione nunc recens typis impressam, quam ut tibi placere sinas, Authoris nomine rego.

6.

Ad Johannem Bielke, Nobilissimum Juvenem.

S. Fateor et agnosco et cum pudore memini, Nobilissime Domine Johannes, me in tuo ære esse, siquidem verum sit, quod vulgo fertur, quod omne promissum cadat in debitum. Unde ut me tandem aliquando exolvam, meam opinionem de nostratis Linguae rythmis ceu versibus componendis hic habeto. Ego omnino in ea sum hæresi, ut existimem plane talem esse rationem hujus negotii apud nos, qualem dicunt fuisse apud eruditos olim, et etiamnum hodie usurpari in lingua hebræa. Nam præter certum syllabarum numerum (quæ tamen observatio non est perpetua, sed mutari potest, quoties præsertim vel id fieri necesse est, ut in reddendis Psalmis Davidicis, et ad modos Gallicos accommodandis, vel volupe est, si quando lubeat cuiquam variis veluti carminum generibus ludere) præter, inquam, certum et definitum numerum syllabarum, itemque præter *ὁμοιοτελευτίαν*, ut ita dicam, h. e. consimilem in vicinis aut alternis etc., idque sive binis sive ternis versuum clausulis, terminationem, quæ res et ipsa suam recipit varietatem una cum præcedenti, prout cola placeat distinguere, et carmina facere vel monocola vel dicola et ita deinceps: His, inquam, duobus exceptis, de quibus inter omnes constat, id præterea dico vel imprimis hic esse considerandum, omnem versuum rhythmicorum venustatem, omnem gratiam, omnem denique dignitatem, imo vero, pene dixero, artem omnem in sola *προσῳδία* consistere, atque ex ea sola dependere. Prosodiam autem hic voco, quæ versetur non ut apud Latinos et Græcos in dictionum temporibus, sed uti apud Hebræos in accentibus, h. e. non in longarum et brevium syllabarum mensuratione, sed acutarum et gravium seu elevatarum et depressarum pronuntiatione. Hæc summa rei est. Quæ ut intelligatur, sint ista, quæ sequuntur, exemplo. Náade (gratia) acutam habet priorem, aliis forsitan circumflexam, id quod

tamen eodem recidit, posteriorem gravem, sic et beede (orare), fornøden (necesse) mediam acutam, duas utrinque extremas graves etc. Quod si jam hæ voces et reliquæ consimiliter, quæcunque rythmum ingrediuntur, sic in eo disponantur, ut propriam et genuinam accentuationem inter recitandum seu pronunciandum retineant, gratissimum sonum rythmo conciliabunt. Sic scilicet in reddendo illo Homérico *εὐχέσθαι πάντες δὲ θεῶν χαιρέουσ' ἄνθρωποι*.

Huer mand jo wist fornøden hár

att beede Gudt om Naade:

Huo dett nu giør, fuldwel han får

oc frelses aff ald waade.

Sin secus autem, nempe si eadem voces et aliæ quæcunque iis locis collocentur, ubi proprium accentum vel mutant vel amittant, eadem operá omnem rythmo gratiam detrahent, ejusque sonum non ineptum modo efficient, sed ad judicium insuper aurium prorsus injucundum. Sic naadé, beede, fornøden, nam quod de his tantum paucis nunc dico, id de omnibus omnino et semper est intelligendum. Ut:

Beede Gud om naade medt fliidt

Er fornøden huer mand alltiidt.

Vides, quo pacto hic gratia rythmi evanescat cum accentu mutato, non solum in illis vocibus, quas posui, sed et in voce Gud, quæ, cum sit acuta (ut sunt pleræque apud nos monosyllabæ) tanquam gravis tamen hic pronunciatur. Jam idem rythmus paululum mutetur, et sua illi redibit cum veris accentibus pronunciationis gratia. Sic:

Att beede Gudt om naad' medt fliidt,

Fornøden er huer mandt alltiidt.

Sed hic in naade abundat syllaba, quæ per apostrophum abesse significatur. Sed nugarum fortasse nimis. Verum apud te, mi Dn. Johannes, existimo has meas ineptias excusationem, a tua ipsius maxime voluntate, facile inventuras. Et hæc quidem hactenus pars una debiti mei; altera erat de mittendo carmine complectente insignem et plane poëticam Novi Portus Regii commendationem. Quod hic nunc habes ab ipso autore emendatum. — Cæterum quæ a me dicta sunt, mediocri constabunt consideratione, at vero ingenii est

et majoris operæ ac industriæ, rerum ipsarum inventio, delectus et mixtura. Est enim cujusvis fere rythmos facere, at ingeniosa argumenti inventio ejusque curiosa et diligens tractatio, id vero est quod Poëtam facit laude et admiratione dignum. Sed desino, et te, mi Dn. Johannes, ac studia tua et honestissimos conatus divinæ protectioni commendo. Vale a me reverenter et officiose salutatus. E Museo meo 23 Maji 1606.

N. T. A.

Joh. Stephanus m. m.

7.

Suo Domino Magistro Johanni Stephanio.

S. D. Remisisti mihi, singulariter mihi dilecte, carmen illud Danicum de expedita proxima navigatione in Grønlandiam, sed non tuum mihi judicium aperuisti, quid vel in forma versuum vel in materia relationis delictum sit, vel quibus modis possit corrigi ac emendari, vel an emendatione uberiori dignum sit, nec ne? De quibus sane lubentius coram tecum agerein, quam absens literis quidquam ex te postularein, quo tuum consilium rectius delibarem. Docta enim quædam proxime monuisti de sono versuum, sive de observandis accentibus, et etiam alias tuo mihi opus est judicio, vnde non tergiversabor te aliquando horis pomeridianis convenire, vt de his conferamus, si tibi non foret molestum. Et si doctissimi Domini M. Jonæ mentem posses penitus expiscari, atque mihi deinceps de ipso carmine edito syncerius referre, mihi quam gratissimum foret. Ipsius enim aliquando vidi carmina Danica, exquisitissima. Vale!

Johannes Bielcke.

Orig. i Kongl. Bibl., Bøllings Brevsamling.

8.

Dño Theophilo Sadolino.

S. Quoties mihi recurrit memoria Patriæ meæ et amicorum in ea veterum, et simul cogitatione mecum repeto antiquam istam consuetudinem, quæ mihi cum quibusdam olim intercessit, non potest non mihi simul in mentem venire de

te, mi exoptatissime Dñe Theophile, qui ut primus omnium et præcipuus semper fuisti, ita solus adhuc superstes es, in quo desiderium meum pristinæ nostræ familiaritatis, quod me subinde non leviter afficit, suavi recordatione conquiescit. Hæc cum sic nudius tertius, uti sæpissime soleo, meditans domi meæ inambularem, ecce adest, qui mihi abs te salutem simul affert et literas cum amplissimo veteris benevolentiae in me tuæ, non verborum solum sed et rerum testimonio. Quid enim mihi luculentius testari de ista potuit quam et literæ tuæ perhumaniter simul et peramanter scriptæ? et donum una transmissum, tuæ voluntatis propensione forsitan minus, at meis in te meritis longe majus? Hic igitur verbis consequi non possum, quam intus mihi gestierit animus non solum jucunda securitate quadam perfusus de tua rerumque tuarum incolumitate, sed et admiratione pene percussus, quod ita ex improvviso, et quod dicitur quasi deus ex machina, nuncius iste abs te eodem temporis momento, quo sollicite de te cogitabam, ad solitudinem mihi eximendam appareret. Nam eximiæ insuper liberalitatis tuæ mentionem ut faciam prolxiorem, et vetat pudor tuus, et non sinit fides mea, qua spondeo, me gratam ejus memoriam perpetuo conservaturum. Me quod attinet eo sunt etiamnum loco res meæ, sit Christo gratia, quo fuerunt hactenus, et ut sint porro cum meæ tum tuæ quoque, si non meliore gradu, attamen non pejore, Deum opt. max. ex animo pro te æque ac in ipso precor et oro. Quin et illud ex literis tuis cognitu mihi perquam volupe fuit, quod spem nobis facias de tuo ad nos adventu circa veris initium; utinam ille tibi tam fortunatus eveniat, quam nobis erit acceptus; et cavesis, interim moneo, alio quam ad me divertas. Ædes meæ si cuiquam, æquum est ut tibi pateant, cum nunquam non tuas invenerim mihi patentissimas. Sic fiet, spero, ut et nos fructum aliquem majorem ex amicitia nostra, post tam longinqui temporis fraudationem, utrinque velut renovato, capiamus: et tu seorsim variarum rerum communicatione fortean si non locupletior, scientior saltem evadas. Ex rebus novis id saltem hac vice habeto, ante octiduum hinc in Fioniam abiisse venerandum Dn. Socerum meum, Doct. Vinstrupium; est enim ibidem Sereniss. Regis

jussu Dn. M. Johannem Canutium, prius hic ad Divi Nicolai Pastorem, in locum defuncti Episcopi vestri inauguraturus, et quidem, si utrique ex voto successit iter, mensis hujus die 23. Quod faustum et felix Deus opt. max. esse velit et inprimis Ecclesiæ suæ utile ac salutare. Mitto tibi præterea carmen de J. Lipsio oppidò perquam elegans et eruditum. Is obiit Lovanii apostata factus die 24 Martii Anni hujus. Eo carmine temet oblectes, tantisper dum ipse venias et Bibliopolia nostra excutias, inventurus haud dubie quæ nec omnino poeniteat vidisse nec pigeat aliquando lectitasse. Interim Deo summo sospitatori nostro commendatus vive et vale, ex me et mea, cum tua et tota familia perbenigne et officiose salutatus. Hafniæ die 20 Novemb. 1606.

T. Joh. Stephanus.

9.

Ad Magistrum Severinum Andreae f. Ripensem.

Salutem in filio Dei. Ornatissime Dñe Mag. Severine! Dispicientibus nobis magna cura et sollicitudine de homine idoneo, qui in locum M. Nic. Georgii gubernationi Studiorum et Disciplinæ in Regia Schola Sorensi præfici posset, tu inprimis occurrebas, qui unus e multis et præsto nunc esses et ab eruditione judicioque satis ad istud muneris instructus videreris. De consilio igitur et voluntate Magnif. Dñi Cancellarii, approbantibus etiam cum aliis tum venerando Dño Episcopo nostro, ego, cui credita et commissa est a Regia Majestate bonorum ejusdem Scholæ administratio, Te ad hanc acceptandam conditionem invito primum, deinde, et si placet, hisce literis Regiæ Scholæ Rectorem voco, nuncupo, designo. Tu hîc, re cum Parente optimo et doctissimo viro, amico meo veteri, communicata, Deum, quod dicitur, sequitor et legitimam amplectitor vocationem, quæ qualis sit, non est necesse ut prolixè ostendam commendando, cum ipsa sese tibi sit aliquando D. v. haud dubie commendatura. Molesta est fateor et laborum plena; sed tu contra cogitabis non Philosophica solum illa, Laboribus nobis omnia bona Deos vendere, et virtutem sudore parandam; verum multo etiam magis divinorum oraculorum memor, Gen. 3, 19. Psalm. 128, 2,

haud gravatim huic sarcinæ humeros, uti opinor, submittes. Nam quod juveni es, eo speramus te et majore alacritate officium facturum, et minore cum fastidio difficultates omnes, quæcunque objici possint, toleraturum. Quod si item post aliquot paucos annos libeat ad studiorum otium redire, non denegabitur tibi Stipendium Regium, cujus jam nuper promissionem accepisti. Quam itaque fieri potest ocyssime ad nos festinato, Schola enim deserta velut navis fluctuans diutinam moram ferre nequaquam potest. Vale feliciter, Deo opt. max. commendatus una cum Parente tuo, cui ex me salutem nuncia plurimam et officii plenissimum. Hafniæ die 15 April. 1608.
J. Stephanus.

10.

Ad M. Joh. Janum Alanum, Gr. L. in Acad. Haff.
Professorem.

S. Rev. et clar. vir. Fidem tuam et diligentiam in iis, quæ sæpius quam par erat et nimis forsitan impudenter tibi a me quasi imperantur, nunquam desinis mihi quavis oblata occasione sic probare, ut pudeat me toties tibi molestiam exhibere, satis alias occupato. Sed facilitas tua et benigna in me voluntas ut semper invitat, ita hoc potissimum tempore me magis etiam animat atque accendit, ut novi negotii aliquid tibi non dubitem paulo audentius committere et commendare, in quo præsertim Scholæ nostræ res agitur, ad cujus statum florentem et incolumem conservandum scio te, quicquid poteris sive consilii sive opis et operæ libenter esse collaturum. Ea nempe desiderat docentium collegam quandam in ejus locum, cui sacrum apud nos Ministerium propediem mandabitur, surrogandum. Hic te etiam atque etiam rogo et quæso, inter Baccalaureos vestros circumspicias et hominem nobis invenias idoneum, videlicet modestum, sobrium et ab eruditione mediocriter instructum, tum præterea, quod caput rei est, Musices inprimis peritum, qui in hanc societatem ascisci, in eoque cum laude et fructu versari posse videatur. Stipendium tolerabile est, 29 Joachimicorum annuorum præter incerta et liberam in omnibus sustentationem. Negotium est

sane, quod me eo magis sollicitum habet, quo sciam certius, ejusmodi homine scholam nostram jam diutius non posse carere. Quod si ætas paulo sit maturior, faciet id quoque haud parum ad conciliandam auctoritatem. Sed hoc quicquid est tibi, uti dixi, committo et anxie commendo. Nam Præceptor noster ante annum in deligendo sibi collega se nunc demum sentit plane errasse. Nec est quod jam mox cogites de rescribendo, sum enim post dies non multos ad vos missurus e ministris aliquem, qui te tum quoque meo nomine compellabit. Corvinianum aliquo modo contentum, lætor; et scio id quoque tua vel maxime factum esse commendatione. Si precium Unioni suo non statuatur nimis avarum, emanet. Sed interim poteritne fieri, ut cum indicato precio Unionem ipse videam? — Remittitur ad vos ab uxore cum multa gratiarum actione sacculus vester, cui nonnihil insartum est a me visci quercini, cujus usum medicum M. Tancredus¹⁾ desiderat in cura nobilis cujusdam pueri, Scholæ nostræ discipuli. Fac, te oro, ut habeat.

De missa designatione Lectionum publicarum et aliàs liberaliter variarum rerum communicata noticia (ut de cæteris tuis in me meritis taceam et cogitem) magnas ago gratias, cum potero relaturus. Literæ meæ, quæ aurum habebant, fasciculo inerant Paulo Johannis inscripto, satis bene clauso et munito. Sed quicquid est, ero in posterum cautior, cum videam, tantam esse hominum in alienis curiositatem.

Serenissima Regina cum Illustrissimo Principe nostro et comitatu aulico hâc præteriit die Solis proximo, qui fuit 22 hujus, Ringstadio Androschoviam proficiscens, misso ad nos e via camerario suo Gudæo Galde cum alio quodam ministro cubiculario, qui nobis in disciplinam traderent Ivarum Krabbe, puerum octennem indomitum prorsus, hic nonnihil cicurandum, quem disciplina aulica etiam severissima non potuit hactenus edomare. Nam de aliis, qui nos etiam de via interim salutarunt, in quibus tuus etiam Ivarus Gøye et Eques ille²⁾.

¹⁾ Den i Venusins Levned ovf. omtalte M. Dankert Lejet.

²⁾ Stephanus havde begyndt at skrive Navnet: M..., men atter ud-slettet det.

qui antehac aliquamdiu omnium fabula fuit, non est tanti, ut scribatur. Iterum atque iterum valete. Soræ 24 April. 1610.

T. A. O.

Johannes Stephanus.

11.

Ad Magistrum Joh. Janum Alanum, Professorem
Hafniensem.

S. Moræ nonnihil hactenus interpositum esse negotio Scholam nostram concernenti, de quo, clariss. et amiciss. Dñe M. Johannes, tecum agere ante aliquod tempus cæperam, noli quæso ægre ferre, et mirari, si cæpisti, desine. Causas habeo, cur hucusque censuerim differendum, cum alias, tum, ut is, quem divini verbi apud nos ministerio in locum defuncti Dñi Petri destinaram, interea temporis crebrius concionando sese exercens, ab omnibus audiretur, atque ita quid de eo in posterum sperandum esset rectius intelligeretur. Hunc sic aliquoties auditum ad Dñum Episcopum nunc tandem ablegavi, ut ab eo sacris initiatus ad nos cumprimis redire et munus suum ecclesiasticum feliciter possit auspicari. Bene igitur et commode nobis accidet, si Antonius ille Col-dingensis, quem meo nomine compellasti, primo quoque tempore sese ad nos conferat, ut isti abeunti in officio scholastico mox surrogetur. Faxo ego, ut honoris ipsius et dignitatis ita habeatur ratio, ne quisquam non Baccalaureus Baccalaureo promotus præferatur. Curru eodem, quo ille abiens, hic adveniens uti poterit. Nam si aliquam præterea habeat suppellectilem tantam, quæ uno curru vehi nequeat, de ea huc transportanda post videbitur.

De Margarita deque Resis Nobilibus¹⁾ si res ex voto nostro successerit, aut quid expectandum putetur, fac sciam, quæso. Tum de Horto etiam si quid post actum. — Sed annon mirandam rerum in orbe Christiano conversionem expectandam censeas? si modo veri sunt, qui de Gallo recens proditorie perempto passim circumferuntur sermones. Nam audio

¹⁾ Dette Udtryk forstaar jeg ikke; istedenfor Margarita var oprindelig skrevet: Unione (se Steph.s Brev til Alan af 24 Apr. 1610).

quosdam adhuc de facto dubitare, existimantes confictum esse ad quorundam aliquod, nescio quod compendium, rumorem sua se vanitate tandem aliquando proditurum. Si vero est ita, quis dubitet, hunc etiam esse disciplinæ Lojolanæ fructum? Caveat sibi deinceps et caute caveat Britannus, cui toties machinati sunt exitium, divinitus tamen conservato. Nam de Nostro, qui sic solus superest, si facultas tollendi non erit, haud dubie tamen nervos omnes intendent, ut aliubi intricatus hæreat et distineatur, dum illi, quod moliantur, nullo obsistente, eo quo volunt perducant. Sed Deus vivit et regnat, qui connivet quidem aliquantulum sed per ἔκδικον, quod sentient aliquando, ὄµρα. Suetica an sunt tanti, ut propterea communis salus in discrimen ponenda videatur? de quibus stultum et insulsum nuper audiavi hic cujusdam Nobilis judicium: diutinam nostram patientiam nobis probro, illis laudi esse, eaque illos ferociores indies reddi: ante sex annos si coeptum fuisset, nunc omnino fuisse debellatum etc. De legatis inde missis ad Nostrum narratur, haud scio quam vere. De classe in mare orientale, uti existimatur, emissa nihil possum expiscari, tanta est omnium ignorantia, sive quod sic fingant, sive quod res ipsa tam occulta habeatur, ut a nemine resciri queat. Et quem tandem exitum habebit dimicatio Juliacensis, de qua tam multa in Relationibus e proximis Nundinis huc allatis? — Hic apud nos miserrima et tristissima conditio Pastorum Slaglildensium. Patris et Filii, quorum curia pastoralis cum omni fere suppellectili domestica, die Jovis proxime elapso. incendio plane consumpta est. Deus nos ab ejusmodi infortunio conservet; cui te cum uxore et familia commendo. Bene et feliciter valete a nobis salutati etc. Soræ 27 Maji 1610.

T. Joh. Stephanus.

12.

Ad M. Joh. Janum Alanum.

S. Rev. et clar. Dn. Mag. Johannes, amice exoptatissime! Quod nullam videaris negligere occasionem ad me de variis rebus scribendi, et gratum mihi admodum est, et submolestum. Illud quidem meâ causâ, qui valde cupio de ejusmodi et novis

et nonnunquam mirandis edoceri. Hoc vero tuâ, qui sic non parum præter alia negotia tua magis necessaria fatigaris. Et sane, nisi cognita mihi esset et perspecta tua voluntas promptissima, vereretur in posterum officium illud tam crebro scribendi toties a te flagitare. Sed faxo ego, ut mea vicissim studia tibi semper constare possint paratissima. Hac quidem vice illud non possum non tibi significare, quod tandem aliquando apud nos desierit morari M. S(everinus) A(ndræ), qui cum suo affine collega tuo hinc nudius tertius sub octavam nocturnam se subduxit, me ne salutato quidem; cum reliquas omnes ineptias suas eo die clausisset unâ adhuc omnium ineptissimâ, instituto convivio etc. Haud dubie varias illic de me sermones uterque sparget, sed ego flocci. Hic M. S(everinus) vere mihi videtur exemplo suo illud comprobare, quod ait Seneca: Nullum excellens ingenium esse sine mixtura dementiae. Postridie M. Johanni Dionysio gubernationem Scholasticam tradidi, quem spero in ea paulo majore diligentia et discretionem versaturum. Ita vir esse videtur, qualem mihi commendasti. Deus illi benedicat, et animum induat officii hujus curationi congruentem. Fratrem uxoris meæ Johannem nunc ad Academiam mittimus, lectiones publicas in posterum favente numine auditurum. Cui ut recte de mensa et habitatione prospiciatur, tum aliâs cujusdam negotii causa, ego ad vos propediem. Rumorum et tumultuum bellorum omnia video plena. Spoliationum et injuriarum a prætereuntibus sive nautis sive militibus nihil desideratur. Et hi primi fructus. Deus nos clementer respiciat, et finem imponat malis omnibus, qualem jam multo ante ipsius sive clementia sive indignatio meritis nostris decrevit nobis et salutem nostram utilem et salutarem. Hæc breviter, plura D. v. coram. Vale (etc.). Soræ 21 Martii 1611.

13.

Ad dominum Theophilum Sadolinum.

S. Reverende Dñe Theophile, amice colende, Primum omnium æquum erit tibi gratias agam maximas de pisis per famulum missis. Operam dabo, ut mihi memoria conservetur hujus beneficii ut et aliorum grata, et bene merendi studium.

De mutatione in schola nostra sic res habet, uti scribis: Nudiustertius M. Severinus abdicavit sese Rectoratu, quem heri mox tradidi ornatissimo et doctiss. Viro M. Johanni Dionysio¹⁾, a superiori Magistratu vocato, approbato et mihi commendato. Cui Deus adsit, et tribuat administrationem rei scholasticæ felicem ac salutarem. Si ad me unquam antea scripsisti de isto Galilæo geminato, literas illas non accepi, cujus id sit factum sive incuria sive injuria. In Catalogo Nund. Francofurt. anni præcedentis ejus tractatum quendam video, quem tamen a Bibliopolis nostris nondum habere potui. Instrumentum ipsum habui. ejus perspicilli, opinor, quod a sese inventum gloriatur, et cujus beneficio multa in coelo viderit et omnibus retro seculis incognitaprehenderit. Sane illud tale est, ut res longissimo intervallo dissitas clare admodum aspicientium oculis ingerat, haud secus ac si præsentissimæ non videri solum, sed et manibus palpari possent. Excellentissimum mehercle inventum, et æterna laude ac memoria dignum. Potest Amsterledamo aut fortassis aliunde e Belgico non ita magno precio aut sumptu comparari. Quo nomine proprio indigitarit author, quove in aliis linguis appelletur, ignoro; a Batavis quibusdam audivi Kiickglasz nuncupari. De maculis in luna, suam mihi exposuit hujus ejusdem instrumenti adminiculo et usu factam insignem observationem Longebergius Mathematicus Hafniensis, et haud dubie plura post animadvertit. Tantum est, quod mihi de eo constat, cujus notitiam tecum volebam communicatam, cum sciam te ejusmodi ingeniosissimis inventis et studiis plurimum delectari. Vale feliciter cum uxore et liberis a me et mea salutatus officio cissime. Soræ 21 Martii 1611.

T. T.

Joh. Stephanus.

Rev. et Doctiss. viro D. Th. Sadolino, Areopagi apud Phalstrios Ecclesiæ Demegoro (vel Demagogo), amico meo summo semper studio colendo.

¹⁾ M. Søren Andersen, der omtales i dette og foregaaende Brev, er M. Anders Vedels Søn, der senere blev Sognepræst ved Ribe Domkirke. M. Johannes Dionysius er Jens Dinesen Jersin.

14.

Præstantissimo viro Dn. Doct. Johanni Resenio, SS. Theologiæ in Regia Acad. Hafn. Professori eximio, Dño meo et amico reverenter colendo.

Salutem in filio Dei (etc.). Magistrum Johannem Dionysium Scholæ nostræ præfeci, cum aliorum tum tuo inprimis iudicio prius approbatum, et literis commendatum. Initia jubent nos bene sperare. Nunc mihi da veniam, quod tibi negotium hac addam compellatione satis occupato. Est e Scholæ hujus alumnus Canutus Richardi f. post semestre hinc discessurus, elapso liberæ educationis sexennio¹⁾. Eum Parentes, cives Otthonienses honestissimi, ad Academiam, ubi publicas deinceps audiat lectiones, mittere cogitant, sed in eo usuri tuo non tantum consilio sed opera etiam atque auxilio. Voluerunt igitur aditum ad te et colloquium tuum sibi et puero per meas literas parari. Hic te quæso facilem illis præbeto et studiis pueri sane modesti et ingeniosi faventem. Me habebis ad omnia benevolentis amici officia semper paratissimum. Bene et feliciter vale. Soræ 27. Martii 1611.

T. Joh. Stephanus.

15.

Ad M. Johannem Janum Alanum.

S. Rev. Dñe M. Johannes, amice exoptatissime. Cum mittendus illuc esset Stephanus noster redivivus, omnino putavi id tibi significandum, ut per ipsum redeuntem communicatâ mecum novarum rerum notitiâ, quod te facturum recepisti, et desiderium meum lenires, et sollicitudinem minueres, quam certe quotidianam tacite mecum circumfero haud exiguum de eventu belli recens exorti: quorsum videlicet tandem sit evasurum. Multa apud nos sparguntur, ut incertis authoribus, ita ipsa non multo certiora. De captis navibus nonnullis Lubecensibus, quæ hosti commeatum erant suppeditaturæ, de occupato oppido Nova Lōsa, de obsidione cincta arce Elsburgensi, de facta velitatione, in qua utrinque perierint haud pauci, et e nostris quidam etiam magni nominis etc.

¹⁾ Knud Richardsen blev senere Rektor i Odense.

Talia, inquam, sunt, quæ aures hic nostras circumvolant, sed quibus quantum tribuendum sit ignoramus; nec aliunde quam a vobis fidem expectamus; quam istis detrahit, quod constet, opinor, omnes undique conductas copias ad locum diribitorii nondum convenisse; nec justum ac plenum exercitum et tantis idoneum conatibus adhuc coiisse. Deus adsit nobis, et a cervicibus nostris clementer avertat ac depellat, quæ varia tam præteritorum annorum, quam nupera prodigia visa sunt nobis tristitia denunciare. In belli sumptus grandis pecunia annua imperata est, uti scis, civitatibus ac rusticis, sed et ministris etiam verbi: haud scio, quod nonnulli susurrant, annon et vobis, h. e. Universitati et Capitulis. Mihi item nescio adhuc an sit aliquid contribuendum e domibus, quas illuc possideo, aut quocunque tandem nomine. De statu Academiæ certior etiam fieri cupio post factam nuper mutationem. Tum illud imprimis te rogo, ut notare velis, qui post me et quando a vobis discesserint, et quis cuique in professione surrogatus sit, ut consignatio illa, quam inchoavi in calce libri mei *Foundationis*¹⁾, a me possit aliquando, cum ad vos, si Deus velit, venero, continuari. Privatim vobis, ut nunc sunt publica, bene esse volumus. Nobis nihil est causæ, cur non velimus nostra sorte contenti esse, sint modo salva item publica. Pellem Marteam a Rustico quodam in sylva vicina captæ bestiolæ detractam mitto, si forsitan usui alicui tibi vel uxori esse poterit, nam mihi nulli. Verum tradenda est inprimis pellioni præparanda, ne a tineis et blattis exesa corrumpatur. Vale felix (etc.). Soræ 16 Maji 1611.

T. Joh. Stephanus.

Cum hæc scribendo vix absolverem, advenit Dn. Episcopus Otthoniensis Dn. M. Joh. Canutius, qui festinans horam unam aut alteram hic commoratus mox Corsaram abiit. Is nonnulla paullo aliter mihi narravit, quam supra sunt a me recitata, de oppido videlicet Calmarn obsidione cincta et navi quadam Suetica elapsa, nostris nimis oscitanter et ignave propemodum inspectantibus. Sed hæc tu melius explicabis. Vale iterum.

¹⁾ Denne findes endnu i Ny kgl. Saml. 1219. 4.

16.

Ad M. Johannem Crafft, Concionatorem Germanicum.

S. Reverende Dñe M. Crafft. Video festinatione opus omnino fuisse, ut Literæ illæ Nuptiales tempori nobis redderentur. Sive igitur curâ sive incuriâ factum, quod prius non sint missæ, rem omnem in optimam partem candide interpretabimur. Et ne quid habeant, cur nos incusent, quasi volentes emanserimus, occasione ab ista literarum tarditate fortean arreptâ, mittam illuc uxorem meam, quæ utriusque nostrum nomine comparebit. Id significandum duxi, ne vacuus hic vester Noribergensis ad vos rediret.

De A. Papii pro διατεσσάγων scripto ut et reliquis Musicis libellis, quos abs te habeo, jubeo te securum esse. Redduntur bonâ fide. Illud Papii amo. Egrege enim de re, et verbis eleganter disserit. Bis terve perlectum desiderium meum adhuc non potuit satiare. Sed experiunti nescio quid mihi adhuc stridoris in quartâ videatur esse solâ, ut pro consonantia, et quidem perfecta, non suo merito, sed una sonantium vocum beneficio, in cantus ipsius tractu atque continuatione haberi possit, et sine vitio in compositionem admitti etc. Sed hæc aliâs. Te cum uxore et liberis optime valere volo et voveo. Soræ die 7 Junii 1611.

T. Joh. Stephanus.

17.

Ad Dn. M. Joh. Janum Alanum.

S. Amicissime Dn. M. Johannes. Uxori ad vos eunti, ut suæ novercæ veteris nuptiis intersit, foeminarum ita linguas loquaculas (nosti sexus naturam et consuetudinem) compressura, aliquid ad te dare volui, ne te toties scribente, ingratus ego prorsus obmutescam. Et quod præcipuum est, de quo certior fieri volebas, diligenter equidem inquisivi, et non solum Indicem percurri aliquoties, sed et codicem ipsum Brigidanum sæpius evolvi, si fortean tale quid inopinanti occurreret. Attamen ne γὰρ quidem, neque de Pica, neque de rubo, neque de Raaliung sese offerre voluit, unde acceperint, qui vaticinium illud tantopere jactitant. Et mirum sane, si eventus ita exacte, uti refertur, responderit hoc anno. De classe

Regia sive astu occulto incensa et concremata, sive insidiis aut aperta vi capta a Suecis, jam diu pervagata est hic fama, quæ tandem tamen in ventum abiit, navibus nostris, uti certiore post accepi relatione, salvis; sed et Sueticis insuper quibusdam in Regis potestatem redactis. Calmariam urbem simul et arcem etiam a Rege bellica virtute captam et direptam, auditum apud nos est. Et nescio quæ alia. De quibus tamen, ut et aliis novis, abs te cupio doceri. Hæc breviter (etc.). Soræ die 8. Junii 1611.

T. Joh. Stephanius.

18.

Ad M. Joh. Janum, Professorem Dialecticum.

S. Clarissime Dñe M. Johannes, amice exoptatissime. Credo equidem libenter, quod et spero, apud vos salva esse omnia, de quibus jam aliquamdiu nihil ad nos emanavit. Eo sunt hic statu nostra, ut merito sit, cur Deo opt. max. gratias agere debeamus. Quod autem tanto jam tempore a scribendi officio quieverim, id velim te existimare nulla alia de causa factum, quam quod et aëris et viæ incommoditas nobis hactenus istuc vel mittendi vel commeandi occasionem quodammodo intercluserit. Nunc igitur, quia nos istud revertens gelu excitat atque invitat, et mittendi et scribendi quietem abrumpimus. Mittitur Mercurius noster, Magnus (non *τῶς μέγιστος*), cui has ad te dare volui, vel eo saltem, ut tuas elicerem, quæ mihi rerum novarum et novatarum ac de belli præsertim continuatione notitiam aliquam communicarent. Postremum est, quod hic pro vero scitur de Oelandia nostris a Sueco vi erepta et occupata, ægre admodum elapsis quibus credita erat insulæ cura et custodia, et operam suam haud ignavam ad id conferentibus ipsis etiam insulanis, quorum fidei, sacramento confirmatæ, Rex noster nimium tribuisse, etiam a Christiano Summa præmonitus, existimatur. Item de Gerhardo Rantzovio vix elapso sed elapso tamen. Infirmioris famæ sunt multa, utpote de Calmarnia a Sueco arctissime obsessa terra marique. De ipso Sueco Carolo nuper extincto, filio Gustavo vulnerato, de restituto Claudio de Vahell, et alia vix memoratu digna, quæ incertis authoribus hic passim

sparguntur, ab iis, opinor, qui non tam hominum aviditatem quam suam mendicitatem nugivenditione pascere ac sustinere callide norunt et diu consueverunt. A vobis igitur certiora et quæ robustæ sint magis veritatis expectamus. De expectatione adventus Ducis cujusdam sive Virtembergici, qui in matrimonio habeat Reginæ Sororem, sive alius, etiam quædam quasi per nebulam videor mihi audisse, qui scilicet ab Imperatore missus Legatus, et ipsius et suo nomine, de pacis ineundæ rationibus sit cum Rege tractaturus. Et Regem etiam questum esse, hanc ipsam ob causam moræ haud parum suis consiliis injectum. Narratur etiam haberi vulgo catalogum eorum Nobilium, qui partim cæsi, partim capti, partim etiam grassantis inter milites morbi quasi afflatu correpti, inde usque ab initio belli perierint: eum ego, si fieri posset, libenter etiam viderem. Sed quid præterea inter vos agitur? Nos hic finem tumultuum solícite expectamus. Deus vos clementer conservet, haud sine periculo versantes in isto contagio, quod ortum in castris a militibus illic in hyberna receptis emanans per totam urbem (si est, ut audimus) jam sparsum et diffusum haud paucos e civibus alicujus etiam nominis abstulit. Sed, uti spero, hoc ipsum gelu vim veneni si non plane extinguet, attamen ita mitigabit et retundet, ut id nocendi potestatem paulatim sit amisurum. — Sed de induciis etiam quasi per nebulam quædam mihi videor audisse. Quid futurum, haud facilis conjecturæ, siquidem Regem dicunt, in belli apparatus, nunc multo majore quam unquam antea cura et contentione incumbere. Sed missis illis: In expectatione apud nos est adventus D. Resenii, qui et hanc et vicinam Herlufsholmensem dicitur mandato Magnif. Dn. Cancellarii propediem visitaturus, adjuncto sibi e collegis aliquo, Te forsitan, quod libenter equidem vellem. Quod si fiet, plenius coram de multis colloquemur. Interea temporis te cum uxore et familia Divinæ protectioni commendo. Mittitur a mea nescio quid minutum, quod tamen ut gratum habeat tua, orat illa vehementer. Cras natalem meum, si vivam, aspiciam, completis 50, ingressurus ætatis annum 51. Deus porro conservet et gubernet pro benigna sua voluntate. Vale iterum. Soræ die 11 Decembr. 1611.

19.

Ad M. Joh. Janum Alanum, Professorem Logicum.

Salutem a Deo, et faventem eorum, penes quos nunc est, ut bene vel male sit cuiquam, auram! Nihil erat magnopere, mi clariss. Dn. M. Johannes, quod ad te scriberem, attamen non potui, quin nonnihil, vel salutandi vestri causa, cum ad vos eundum uxori esset, et quidem necessario, hoc licet alienissimo tempore, ut, quæ sibi et usibus suis norit propediem inservitura, haud facile aliunde habenda, illinc jam mature compararet. Interim te hoc etiam nolo celatum, quod jam famâ apud vos forsitan est pervulgatum, quam multa sint a Proceribus Regni in rationibus administrationis meæ tertii anni jam nuper desiderata, frigidam, uti intelligo, suffendentibus iis, qui me quoque perditum cum maxime velint, et tamen aliâ nequeant, hac forsitan ratione facile et absque tumultu negotium paulatim, ipsis velut ignaris, confectum iri callide secum ratiocinantur. Sed novit Deus, quam manifesta mihi fiat injuria. De haffuer slagett mig Mangell paa offuer 300 Daler, in iis maxime rebus, de quibus nunquam antea quicquam questi sunt, et in quibus, si quid erratum est, culpam ego præstare nec teneor nec possum, nec omnino volo. Nonne tibi toties prædixi de rationibus, cum, post obitum antecessoris mei, de me successore sermo esset, nosque privatim de eo sæpissime inter nos colloqueremur, quam res esset, quæ nunquam probari posset superioribus iratis? Id hic nunc reipsa cogor experiri, cum aliâs fuisset, ut quotidie possem, confectis mearum rerum rationibus, sicuti tum dixi, dormitum in utramque aurem me conferre. Stipendium annum ducentorum est, cum nonnullis haud magni momenti appendicibus. Quod si contra me quotannis faciant trecentorum debitorem, annon egregie mecum actum esse merito possum gloriari? Sed vide quæso, quibus ægre aliquid est, quam ab eo, ægre se patiantur avelli. Id mihi nunc fit. His ergo dictis, verbum non amplius addam. Inspice vero hanc, quam mitto chartulam, et nova ac mira tibi mox occurrent scio, si non etiam stulta, quod pro tertio adjecit Nobiliss. Guil. Dresselbergius.

Paulus Johannis ædes meas ¹⁾ mihi nuper resignavit ad festum Paschatis migraturus, haud alia de causa, uti scribit, quam quod locarium nimis auctum ipsi videatur. Quod equidem optato mihi accidit. Sed is non minoris alibi sat scio, fortassis etiam multo majoris, in sua quoque domo, et minus commode habitabit. Mallem, mihi crede, meas plane vacuas esse, quam a tali et tam negotioso simul ac tumultuoso hospite habitari.

Verum ad alia. Ex hoc nupero aliquantuli temporis quasi Interbello seu, ut ita dicam, Bellistitio, multi e vulgo somniant, in fumos Bellum ipsum tandem sua sponte abiturum. Sed qui rerum sunt paullo peritiores, partim augurantur, partim norunt, conatu uti et apparatu rerum necessariarum multo majori, quam ante annum susceptum est, nunc instaurari, deinceps etiam continuandum. Deus clementiss. pro sua benignitate faciat eventum consiliis Magnatum et nostris votis respondere. Serenissimus Rex veniens a Matre (cui susurrant tradendam esse majoris securitatis ergo ad Phil. et Jacobi Præfecturam Arcis Vordenburgensis) hic in viciniâ nuper fuit, et post bidui cum filio Principe oblectationem, pridie Calend. Anni hujus Friderichsburgum abiit. Inde in Schaniam dicitur trajecisse, quod vos tamen melius novistis. Valde offensus ajunt cum cunctis insulanis illis perfidis ²⁾, tum inprimis cuidam illorum Præfecto, Petro Michaëlio, cui malum minatus est, adeo ut fortean aliquando comprehensum, si carnificis operâ destitueretur, diceret se sua manu suspendio consumpturum. Verum Tu, mi M. Johannes, si quid novisti certius istis de Insula deserta, ipsis Insulanis cum omnibus bonis suis in continentem transpositis, de sepultura item Patris, et Filii ³⁾ inauguratione, deque aliis huc pertinentibus, scilicet imperti. Lubecenses valde fremunt et tumultuantur, classem

¹⁾ Dette Hus, som ogsaa omtales ovenfor S. 796, læs i S. Pedersstræde i Kjøbenhavn. Stephanus havde 1599 kjøbt det af M. Hans Thomesens Arvinger (se Kbhvns Univ. Hist. IV, Nr. 334). Senere solgte han det til Universitetet.

²⁾ Beboerne paa Øland.

³⁾ D. e. Karl IX og Gustav Adolf.

in mare hoc Balthicum, uti fertur, mox initio veris sic satis instructam emissuri, et viam sibi vi in Sueciam patefacturi. Cujus conatus probe conscius Rex est, atque idcirco Ebboni Munck enumeravit ad centum quatuor naves, et in his ex Anglia 10 et e Belgio 10, quas ipse quoque discussa hyeme partim in Sueciam mittet, partim variis locis disponet excubaturas fremitumque Lubecensem excepturas. Elsburgo obsidendo audimus omnia destinari. Sed estne fabulosa narratio de ejus Arcis Præsidi Capitano e custodia Croneburgensi propemodum, Oenopolæ cujusdam perfidia, nuper elapso? In privatis mediocria sunt adhuc nostra, cupio vestra esse quam optima et felicissima, uti et statum Academiæ vestræ: in qua si mansissem, certe nunquam hujus loci ac conditionis me tædium cepisset, quod, post defectus illos in rationibus meis annotatos, tantum obrepsit, ut optem quotidie mihi tandem aliquando licere hinc vivo et salvo abire. Quod ni fiat, nihil restat amplius, quam ut perditus et mortuus meram uxori et filio relinquam mendicitatem. Sed facessat ista nunc iterata *μεμψιμοιρία*. Te cum uxore et familia divinæ protectioni commendo salutatos quam officiosissime. Soræ die 18 novi Anni a nato Christo 1612, quem vobis opto faustum et salutarem.

Joh. Stephanus.
